

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103.

Telephone: 431-6344

50-ti metai

Liepa - July 30, 1965

Nr. 84

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Johnson: Siekiant taikos, negalima užmiršti įsipareigojimų

Siekiant užkirsti kelią agresijai Vietname, prez. L. B. Johnsonas liepos 28 d. paskelbė, kad padvigubinamas šaukiamųjų ir savanorių priėmimo kariuomenės skaičius, tuo tarpu atsakant rezervų mobilizacijos, Kariuomenės dalinių siuntimas ir sustiprinimas Vietname vyksta pagal ten esančios kariuomenės vado pareikalavimą. Esamos kariuomenės skaičius šiuo metu padidinamas iki 125,000 vyrų.

Savo kalboje prezidentas pabrėžė, kad kol yra žmonių, siekiančių žudynių ir sunaikinimų, amerikiečiai privalo turėti pakankamai ryžto tam priešintis. Pasiduoti ir pasitraukti neleidžia duoti pasižadėjimai.

Prezidentas taip pat išryškino poziciją, kuria siekiama taikus klausimo sprendimo. Amerika visuomet yra pasiruošusi eiti iš karinių pozicijų prie konferencijos stalo. Tačiau iki šioliniai bandymai nedavė jokių rezultatų. Nežinrnt to, prezidentas tvirtino siekias bet kurios valstybės, o taip pat ir JTO, tarpininkavimo taikiam sprendimui surasti. Tačiau tas sprendimas privalo palikti Pietų Vietnamo žmonėms laisvę pasirinkti savo politinio gyvenimo struktūrą, leisdav apsispręsti.

Savo sprendimą dėl naujų ka-

HARRIMANO MISIJA

Tuo metu, kai komunistų agresija verčia JAV siųsti daugiau kariuomenės į Vietnamą, nepaprastai ambasadorius Harriman nuskubėjo į Maskvą užmegsti nutrukusį "dialogą". - Istorija moko, kad iki šiol tokie "dialogai" išeidavo Maskvos naudai.

Vytautas Meškauskas

Kai kurie Amerikos spaudos ir radijo komentatoriai nesigali pagirimų nepaprastam JAV ambasadoriui W. Averell Harriman, kuris neseniai lankėsi Maskvoje. Girdi, jis atstato Maskvos - Washingtono "dialogą". Man Harrimanas primena Jaltą ir Laosą. Jaltoje buvo atidaryti vartai sovietams į Europą ir Aziją. Susitarimas dėl Laos privedė prie dabartinės būklės Vietname. Kad taip atrodytų man vienam, geriausiai įrodo faktas, kad Harrimanas stačiai iš Maskvos nuskubėjo į Bonną ir Romą paaiškinti, kad šį kartą jis... nieko neišdavo.

Bonnos aerodrome Wahn Harrimanas buvo pasitiktas mandagiai, bet šaltai palyginti nelabai aukšto vokiečių užsienio reikalų ministerijos pareigūno "ministerialdirigent" Ruete, pats užs. reikalų min. Schroeder išvyko atostogų. Žurnalistas Harrimanas pabrėžė sovietų liaudies taikos troškimą. Ilgainiui tarp Amerikos ir Rusijos įsigalėsia vis draugiškesni santykiai, tačiau ar tai įvyks greičiau, ar šie metai bus ta prasme derlingi, Harrimanas pasisakė nežinąs.

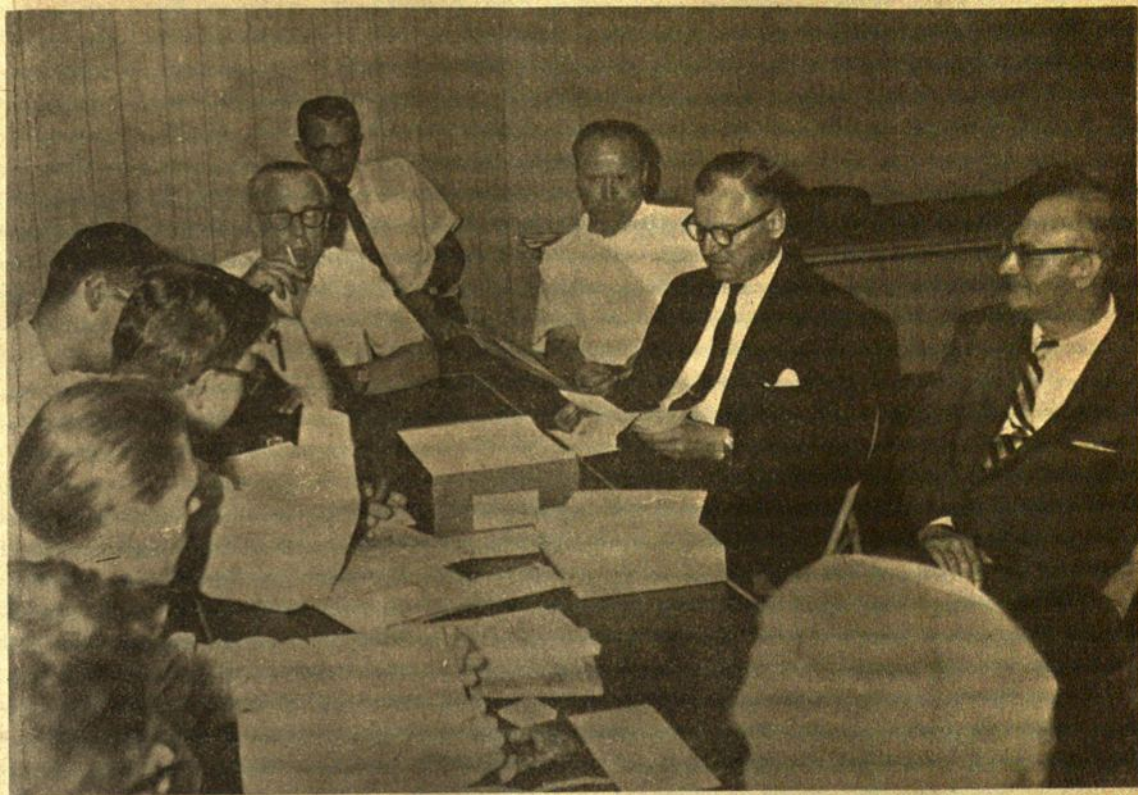
riuomenės dalinių siuntimo į Vietnamą ir tolimesnių reikalingų žygių tuo reikalu prezidentas padarė po ilgesnių pasitarimų su vadovaujanciais Amerikos politikais asmenimis.

Čia reikia pastebėti, kad Harrimano viešnagė - atostogos Maskvoje ir jo dveji pasikalbėjimai su premjeru Kosyginu buvo privataus pobūdžio. Pasak Alsopo, kuris nesigali Harrimanui komplimentų, jis keliauęs grynai savo, bet ne Valstybės Departamento iniciatyva. Savaime aišku, kad Valstybės Departamentas turi pakankamai neatostogaujančių žmonių ir priemonių "dialogui" su sovietais, jei Maskva norėtų ką nors svarbaus pasakyti. Harrimanas "privačiai" Kosyginui galėjo pasakyti tai, ką "reguliarus" JAV ambasadorius Maskvoje ar net pats Dean Rusk oficialiai sovietams pasakyti negalėjo.

Apie ką sukosi Harrimano pasikalbėjimai Maskvoje? Alsopas teigia, kad Maskva neturinti labai svarbaus žodžio Vietnamo byloje. Tačiau toji byla labai kluodė geresnių sovietų - amerikiečių santykių vystymuisi. Harrimanas tikrinęs sovietus, kad amerikiečiai tokių ryšių pageidauja ir bandęs surasti kokius nors abiem bendrus interesus. O tie interesai yra tokie, kad abi didžiosios galybės tik sau pasiliktu atominių bombų monopoliją.

Atsiminkime, kad Harrimano - Chruščiovo pasikalbėjimai 1963 metų pavarą apie Laos problemos "suregulavimą" privedė ir prie atominių bandymų uždraudimo sutarties. Už tai ir šį kartą, pradėjus kalbėti apie Vietnamą, greitai pereita prie sutarties dėl atominių ginklų išplėtimo sustabdymo. Bet Amerikos sąjungininkai Europoje -- pirmiausia vokiečiai -- norėtų atsisakyti nuo savo atominių ginklų įsigijimo tik tuo atveju, jei sutartį lydėtų ir politiniai susitarimai, vedą prie atoslūgio tarptautiniuose santykiuose ir Vokietijos taiknogo susivienijimo.

Už tai, kai tik prezidentas Johnsonas savo spaudos konferencijoje pranešė kaip didelį įvykį apie sovietų sutikimą atnaujinti Ženevoje 17 valstybių nusiginklavimo pašnekesius, Vakarų Vokietijos užsienio reikalų ministras Schroederis pareiškė, kad Vokietija tik tuo atveju galėsianti atsisakyti ateityje nuo savo atominių ginklų, jei būtų susitarta dėl tarptautinio atominio laivyno -- MLF -- ar kokio jo pakaitalo. Jis tačiau davė suprasti, kad Vokietija galėtų nuo MLF atsisakyti, jei sovietai padarytų kokiu nors laidų politinėje srityje. Britų spaudoje dėl to pasigirdo vokiečiams priekaištų. Girdi, vokiečiai norį "revanšo", tačiau Dean Rusk patikrino vokiečius, kad amerikiečiai dar nesą visiškai išsižadėję MFL projekto, o Harri-

Lietuvos Nepriklausomybei Atstatyti Komitetas posėdžiauja. Iš kairės sėdi: inž. J. Miklovas, A. Budreckis, V. Radzivanas, V. Rastenis, A. Sniečkus, R. Kezys, B. Bieliukas ir adv. S. Bredis, R. Kisieliūnas nuotrauka

REIKALINGA VISŲ LIETUVIŲ TALKA

Liepos 23 d. Dirvoje tilpęs pranešimas apie Bostone įvykusių susirinkimą žygio Jungtines Tautas reikalu rodo, kad šis žygis pradeda uždegti didžiąsias lietuvių kolonijas. Šių kolonijų visokeriopa parama žygiui yra nepaprastai svarbi, kad atsiekti tikslą. Lietuvos Nepriklausomybei atstatyti Komitetas tikisi, kad ir kitos lietuvių kolonijos paseks Bostono pavyzdžiu, ir imsis iniciatyvos savo vietovėse organizuoti LNAK paramą. Tik su visuotiniu lietuvių visuomenės pritarimu ir aktyvia parama galima tikėtis, kad šis žygis bus apvainikuotas laimėjimu.

Tame pačiame J. V. Sūdavo pranešime yra mesta ir pora priekaištų LNA Komitetui. Būtent -- išreikštas nepasitenkinimas, kad LNA Komitetas nesiskaitas su centrine lietuvių studentų vadovybe ir kad į žygio organizavi-

mą nepakviesti latvių ir estų jaunimo organizacijų atstovai.

Dėl latvių ir estų dalyvavimo LNAK yra padaręs galutinį sprendimą, kuris netrukus rezoliucijos forma bus išsiuntinėtas mūsų spaudai. Gi pareiškimas kad LNAK nesiskaito su studentų vadovybe, nėra tikslus. Gal greičiau jis yra klaidinantis, nes jis daro prielaidą, kad LNAK esąs studentijos padalinys. Taip nėra. LNAK nėra vien jaunimo grupė. Tai yra įvairaus amžiaus ir įvairių pažiūrų žmonių grupė, apsijungusi suorganizuoti ir praveisti žygi į Jungtines Tautas. Klaidinga pažirta yra susidariusi gal dėl to, kad žygio koordinatoriai yra jauni ar apyjauniai žmonės ir dėl to, kad beveik tie patys žmonės organizavo jaunimo žygi į Washingtoną. Šis žygis, kaip jį įsivaizduoja korrdinatoriai, yra per daug didelis, kad jį galėtų tinkamai praveisti vien jaunimas, ar kokia nors viena organizacija. Jo pasisekimui užtikrinti reikalinga visų lietuvių paramos -- pinigų, darbu ir, svarbiausia -- savo asmeniškų dalyvavimų lapkritio 13 d. New Yorke. Todėl į Komitetą sąstata buvo pakviesti ir žilagalviai, ir bepradeda ūsus skusti. Visos visus apšaukti jaunimo, ir reikalausti, kad jie paklustų studentų s-gos vadovybei -- nebūtų realu. LNAK yra kontakte su daugeliu organizacijų, ir jos visos šiam žygiui yra žadėję paramą. Tokią paramą yra žadėjusi ir Liet. Stud. S-gos vadovybė, kurios dabartinis CV pirm. P. Žygas dalyva LNAK steigiamajame susirinkime ir atrodo, pats šiai idėjai širdingai pritarė. Neabejoju, kad iš studentijos susilauksime ypatingai daug paramos. Gi bet kokiu menkučiais nesklandumai ištirps bendro dar-

bo įkarštyje, ruošiantis šiam džiuiam žygiui.

LNAK pageidauja, kad organizacijos ar asmenys, turį žygio reikalu pageidavimų, kritikos, pasiūlymą, praneštų vienam iš korrdinatorių arba tiesiai K-to raštinei -- Committee to Restore Lithuania's Independence, 29 W. 57 St., Tenth Floor, New York, N.Y., Tel. (212) 752-0099. Šiuo adresu visuomenė prašoma ir auktas siųsti, kurių šiuo metu Komitetui reikia daugiau nei ko kito.

Romas Kezys
Lietuvos Nepriklausomybei
Atstatyti Komiteto vardu

● SOCIALINĖS GLOBOS ir Švietimo sekretorius, Italijoje gimęs A.J. Celebrezze paskirtas fed. tiesmo teisėju. Jo vieton pakviestas John W. Gardner, respublikonas.

● SOV. S-GOS priešlėktuvinės raketos, įrengtos ir greičiausia rusų "specialistais" aptarnaujamos, Š. Vietname pradėjo taikliai numušti amerikiečių bombonešius. Kelios tokių raketų bazės buvo sunaikintos, tačiau auga ir numušti lėktuvų ir žuvusių lakūnų skaičiai.

● THE NEW YORK HERALD TRIBUNE, stambus N.Y. dienraštis, nesigališ kritikos prez. Johnsono politikai, išbrauktas iš prezidento skaitomųjų laikraščių sąrašo. Prez. J.F. Kennedy buvo nutraukęs to laikraščio prenumeratą.

Prezidento padėjėjams nemokamai pristatomų laikraščių skaičius iš 16 sumažintas iki 4.

● AMERIKIEČIŲ LAKŪNAI Š. Vietname bombarduodami karinius įrengimus, į kaimus ir miestelius išmeta rūbų ir žaislų paketus. Hanoi režimas tai pavadino "paniekiančiu šposu" ir įsakė pakietus atiduoti vyriausybės įstaigoms.

● SOV. S-GOS VADAI buvo apipilti siūlymais paskolų, platesnių prekybos galimybių ir daugeliu kitų dalykų, kad tik jie galėtų perkaltinti Š. Vietnamiečius pasitraukti iš karo. Visi pasiūlymai neradę jokio atgarsio, rašo U.S. World & News Report.

● ATSKAITYMAI IŠ ALGŲ mokesčiams padidės virš 100 dol. į metus nuo sausio 1 d. Iki šiol Social Security atskaitymai siekė 174 dol. o nuo 1966 m. bus 277 dol. Pagal naująjį Medicare įstatymą, tie mokesčiai palaipsniui didės kiekvienais metais, kad padengus padidėjusias socialinio draudimo išlaidas.

ŠIANDIEN IR RYTOJ

BEDARBIO terminas pirmą kartą oficialiai pavartotas Sovietų Sąjungoje! Iki šiam laikui marksistai įrodinėdavo, kad bedarbių gali būti tik kapitalistiniuose kraštuose. Dabar jie oficialiai pripažįsta, kad bedarbių esama ir Sovietijoje. Tai retas ir neįprastas sovietams prisipažinimas.

Kremliaus ekonomijos oficialus žurnalas "Voprosi Ekonomiki" štai ką rašo tuo klausimu, kurio neturėtų būti komunistiniame krašte:

"Daugelyje mūsų krašto rajonų darbininkai susiduria su sunkumais rasti darbą, kuris atitiktų jų profesiniam paruošimui. Tai pastebima ypač mažuose miesteliuose ir darbininkai priversti šalia savo tiesioginio darbo ieškoti privačiai papildomo darbo".

Pasakyta labai atsargiai ir diplomatiškai. Toliau straipsnyje Jefim Manevič įrodo, kad bedarbių klausimas Sovietijos vadams sudarys didelių sunkumų. Anot jo, Maskvoje ir Leningrade esama nuo 6 iki 7 nuošimčių žmonių, galinčių dirbti, bet neturinčių darbo. Bedarbių nuošimtis yra didesnis kitose vietose, ypač Pabaltijyje, Ukrainoje, o Sibire bedarbių esama net 20%.

Pakaruoklio namuose stengiamasi nekaltinti apie virvę, o Sovietų Sąjungoje bedarbiai vadinami "darbininkų pertekliumi", arba dar švelniau "žmonėmis, kurie nedirba socialinėje ekonomijoje"... Iš straipsnio matyti, kad "nedirbančiųjų socialinėje ekonomijoje" yra net 20% visų darbininkų, tai yra daugiau negu kuriame kapitalistiniame krašte. Reikia dar pastebėti, kad bedarbiai Sovietijoje negauna jokių pašalpų, nes komunistiniame krašte -- negali būti bedarbių... Kremliaus ekonomijos oficialus žurnalas dabar siūlo imtis kokių nors priemonių pagelbėti šiems "nedirbantiems socialinėje ekonomijoje".

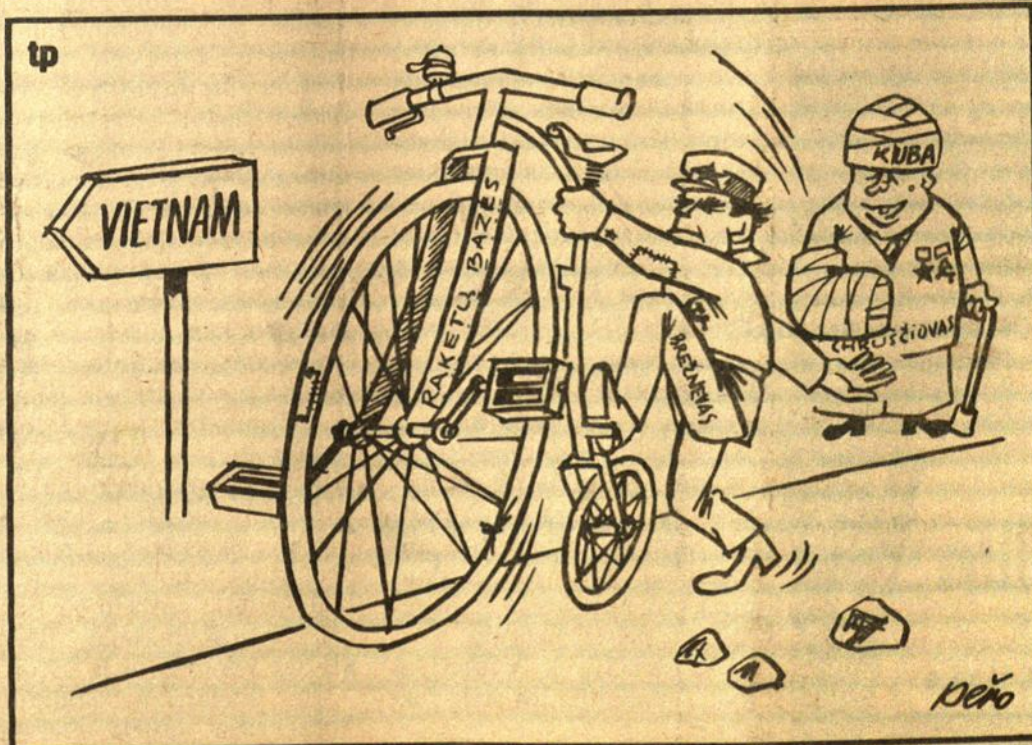
Sovietų ekonomistai rimtai susirūpinę šia problema ir prisipažįsta, kad jie nebuvo pasiruošę su ja susidurti. Stalinas draudė apie tai galvoti. Jis manė, kad vien pasakymu, jog komunistiniame krašte negali būti bedarbių, ši problema busianti išspręsta, tad visos studijos šiuo klausimu buvo uždraustos. Dabar pradeda įsitikinti, kad bedarbių klausimą galima pašalinti ne "ukazais", bet su teiktiant žmonėms daugiau laisvės privačiai iniciatyvai.

Kitas sovietų prisipažinimas, tai kad Sovietijoje ne visi vienodai gali siekti aukštojo mokslo. Esą labiau privilegijuoti valdininkų ir miestiečių vaikai, kuriems aukštasis mokslas lengviau prieinamas, tuo tarpu 90% kaimiečių vaikų, baigę pradžios mokyklą, pradeda dirbti ūkio darbus ir tik 10% gana teisę lankyti aukštąsias mokyklas, kai valdininkų ir miestiečių vaikų net 82% baigia aukštąsias mokyklas.

Netrukus Maskvoje susirinkusioji partijos centro komiteto sesija svarstys šiuos klausimus ir, galimas dalykas, turės pasekti kapitalistinių kraštų pavyzdžiu...

NERINGOS kavinėje Vilniuje du lietuviai laikraštininkai šnekučiuoja:

-- Šiandien partijos vada galvoja kitaip, negu anksčiau. Kada Stalino laikais paklausdavome kokio draugo, grįžusio iš kelionės po Sovietų Sąjungą, ar mūsų "didysis brolis" turi užtenkamai plytų, atsakydavo: "Ir dar kiek! Jie ten turi daug plytų ir didesnes už mūsų!" Šiandien, kai įtams pastatomas tas pats klausimas, atsako: "Plytų? O, taip, jie turi keletą, bet jos labai nedidelės... Bet kai geriau pagalvoju, jie iš viso neturi plytų!" (vg)

Nikita: - Tikėkimės, kad tau geriau pasiseks!

Pasaulio padalinimas — Jalta 1945 m. (9)

Komunizmui atkelti vartai...

Aštuntą Jaltos konferencijos dieną — sekmadienį, vasario 11 d. — Stalinas, kaip paprastai dirbo iki 5 val. ryto. Jis turėjo eilę pasitarimų su savo artimiausiais bendradarbiais, išklaušė štabo viršininko raportą. Po to atsigrūžė ir miegojo iki 12.

Churchillis 11 val. dar lovoje pareikalavo stiprių pusryčių. Jis skundėsi atėjusiam pas jį Edenui:

— Rooseveltas nori sukurti savo pasaulį per penkias ar šešias dienas. Gi Dievui reikėjo septynių dienų...

Rooseveltas atsibudo 10 valandą ir dieną pradėjo pasitarimu su Hopkinsu, ligoniui kaip ir jis pats. Abu buvo labai patenkinti. Jie tarėsi laimėti. Rooseveltui norisi galimai greičiau išvažiuoti. Toks nekantrumas dažnai yra būdingas ligonims, kurie nesąmoningai jaučia artėjančią mirtį. Jis galvoja apie laišką, kurį rašys žmonai: "Viskas labai gerai praėjo, man rodo...". Jis laimingas, tačiau jaučiasi labai pavargęs. Tokioje nuotaikoje jis nustumiama kėdėje į paskutinį Jal-

tos konferencijos posėdį, kuris prasidėjo lygiai 12 val. Prie stalo sėdi 25 asmenys, dienotvarkėje baigiamasis pranešimas. Stetinius perskaito jo projektą, surašytą Valstybės Departamento pareigūno Wilder Foote. Churchillis pasiūlo kai kurias kalbines pataisas. Jam svarbu, kad komunikato kalba būtų tikrai graži, angliška, o ne amerikoniška. Jis būtinai reikalauja pakeisti žodį 'joint' (kartu), nes Anglijoje tas terminas yra vartojamas sekmdieni ir i a m avienos kepsniui pavadinti. Stalinas nesiūlo nieko. 12 val. 50 min. posėdis baigiamas ir einama prie vaišių stalo. Tuo tarpu sekretoriai paruošia tekstą pasirašymui. Savo darbą jie baigia dar prieš vaišių pabaigą. Tokiu būdu Trys didieji gauna pasirašyti dar nebaigę puotos. Pastumę taurės ir lėkštes jie padeda savo parašus po vienu svarbiausiu istorijos dokumentu.

1945 m. vasario 11 d. komunikatas

Mes aptarėme trijų są-

junginių valstybių karinius planus galutinai nugalėti bendrą priešą...

...Nacių Vokietija yra p a s merkta pralaimėjimui. Vokiečių tauta padidins savo pralaimėjimo kainą, jei bandys ilgiau nutęsti savo beprasminį pasipriešinimą.

Mēs susitarėme dėl bendrų politinių tikslų ir planų, kad pasiekus besąlyginę kapituliacijos... Pagal sutartą planą trijų valstybių kariuomenės užims atskiras Vokietijos zonas. Koordinuotas valdymas ir kontrolė yra numatyta per centrinę kontrolės komisiją, kurią sudarys trijų valstybių vyr. karo vadai su štabu Berlyne.

Susitarta, kad Prancūzija bus trijų valstybių pakviesta, jei ji norės perimti vieną okupacinių zonų ir kaip ketvirtoji valstybė dalyvauti Kontrolės Komisijoje.

Mes esame neatsaukiamai nusistatę sunaikinti vokiečių militarizmą ir nacizmą, ir užtikrinti, kad Vokietija niekadus negalėtų gręsti pasaulio taikai.

Mes esame nusprendę visas vokiečių ginkluotas jėgas nuginkluoti ir paleisti; vokiečių generalinis štabas, kuris pakartotinai pažadino vokiečių militarizmą, turi būti visiems laikams sunaikintas; visi Vokietijos kariniai įrengimai turi būti pašalinti ar sunaikinti; vokiečių pramonės įmonės, kurios gali gaminti karo reikalus, turi būti sunaikintos ar kontroliuojamos; visi karo nusikaltėliai turi būti teisings ir nedelsiant nubausti... Nacių partija, nacių įstatymai, organizacijos ir įrengimai turi būti sunaikinti, visa nacių ir militaristų įtaka pašalinta...

Mes neturime tikslo sunaikinti vokiečių tautą, tačiau vokiečiai tik tada turės vilties susilaukti tvarkingo gyvenimo ir vietos tautų bendruomenėje, jei bus sunaikintas nacizmas. Trijų vyriausybės šefai yra pažiūros, kad Lenkijos rytinė siena su penkių-aštuonių km. pataisoma lenkų naudai turi būti Curzono linija. Jie pripažįsta, kad Lenkija turi gauti naujų žymių teritorijų šiaurėje ir vakaruose. Dėl tų teritorijų didumo turėtų būti atitinkamu laiku atsiklausta Laikinoji Tautinės Vienybės Lenkijos vyriausybė ir galutinai sutarta dėl Lenkijos Vakarų sienos taikos konferencijoje.

Pasirašė: Winston S. Churchill, Franklin D. Roosevelt, J. V. Stalin. Užsienio reikalų ministrai dar pasirašė kitus protokolus, kurie papildė ir patikslino minėtą trijų didžiųjų komunikatą. Taip dėl Prancūzijos zonos sutarta: ...prancūzų kariuomenė turi būti pavesta okupacinė zona. Toji zona turi būti sudaryta iš britų ir amerikiečių zonų ir jos didumas nustatytas britų ir amerikiečių vyriausybės susitarus su laikina Prancūzijos vyriausybe.

Dėl reparacijų pasakyta: Vokietija turi natūra atlyginti nuostolius, kuriuos karo metu padarė sąjunginiam kraštams. Reparacijas visų pirma turi gauti tie kraštai, kurie nešė didžiausią karo našą, daugiausiai nukentėjo ir organizavo priešą pergalę.

Reparacijų iš Vokietijos bus reikalaujamas trim formom: • Atėmimas vertybių iš Vokietijos turto viduje ir

užsieniuose per du metus po Vokietijos kapituliacijos ar ginkluoto pasipriešinimo sustabdymo. (Įrengimai, laivai, įrankių gamybos mašinos, riedmenys, vokiečių investicijos užsieniuose, akcijos ir t.t.).

• Gaminiai per laikotarpį, dėl kurio dar bus susitarta.

• Vokiečių darbo jėgos panaudojimas.

Dėl bendros reparacijų sumos ir jos padalinimo sovietų ir amerikiečių delegacijos sutarė:

Maskvos reparacijų komisija turėtų savo pradiniam darbe kaip pasitarimo bazę imti sovietų pasiūlymą, kad reparacijų bendra suma turėtų siekti 20 milijardų dolerių ir 50% tos sumos turėtų atitekti Sovietų Sąjungai...

Tuos protokolus pasirašė E. R. Stetinius jr., V. Molotovas ir Antony Eden.

Prezidentas Rooseveltas apleido Jaltos konferencijos stalą vasario 11 d., 16 valandą. Jis važiuoja kartu su dukra. Jo kišenėje yra paskutinis Stalino laiškas: Didžiai gerbiamas Pone Prezidente!

Aš sutinku, kad Sovietų Sąjungos balsų skaičių J. T. Visuotinam Susirinkime padidinus iki trijų, įtraukiant Ukrainą ir Gudiją, JAV balsų skaičius irgi turėtų būti pakeltas. Man rodo, kad ir JAV balsų skaičius, kaip ir Sovietų Sąjungos ir dviejų jos svarbiausių respublikų atsitikimu, turi būti padidintas iki trijų. Jei reiktų, aš esu pasiruošęs šitą pasiūlymą oficialiai paremti.

Su aukšta pagarba.

J. Stalin.

Dar vienas laimėjimas. Prezidento nuotaika pakelta. Jo, Amerikos ir viso pasaulio garbė pasiekė aukštybes. Ar jis nebuvo teisingas, įrodinėdamas Washingtono skeptikams, kad Staliną galima 'prijaukinti' draugiškumu?

Jis prisimena savo žodžius, kuriuos pasiuntė kongresui prieš išvažiuodamas į Krymą: Mes išmokome būti pasaulio piliečiais, žmonijos bendruomenės nariais. Mes patyrimė paprastą Emersono posakio tiesą: 'Draugui laimėti tėra vienas kelias — būti tokiu pačiu'!

Rooseveltas ne kiek neabejoja, kad į jo nuosirdumą bus atsakyta tuo pačiu. Jam net nesisapnuoja, kad jo laimėjimas gali pasirodyti esąs pralaimėjimu. Gauni įspūdį, kad jis nė vieną kartą nepaklausė sąvės, ar jo vedamas žaidimas nėra pavojingas. Tikra, kad bent tą pavakarį jam tokia mintis neatėjo.

Tuo tarpu — konstatuojama prancūzų istorikas Arthur Conte savo veikalė apie Jaltos konferenciją — trys Baltijos valstybės buvo jau įjungtos į Sovietų Sąjungą. Stalinas neslepia savo kėslų Suomijoje. Jau kelios valandos, kai Stalino pasiuntiniai parėmė sovietizuojamos Jugoslavijos pretenzijas į Triestą. Bulgarija jau jo rankose. Rumunijoje vyksta komunistinis perversmas, kuriam vadovauja Višinskis. Nepraėjus nei 48 val. po Jaltos konferencijos pasako Rumunijos karaliui ir ministriams, kad Jalta nieko nereikšmia. Albanijoje įsigali komunistai. Dar Jaltos konferencijoje Rooseveltas žinojo iš Washingtono ir Londono telegramų, kad nė vienas protingas žmogus Vakaruose nenori tikėti, kad sovietai sutiktų su tikrai laisvais rinkimais Lenkijoje, Vengrijoje ir kitur.

Su nuolaidom Stalinui Rooseveltas atkėlė vartus komunizmui. Iš tiesų, vasario 11 d. sutarimai pagimdė

Diena iš dienos

*** B. K. NAUJOKO UZRAŠAI ***

MERGINŲ APSISPRENDIMO TEISĖ dėl vedybų įsigalėjo ne anksčiau, kaip ir tautų apsisprendimo teisė dėl nepriklausomybės. Dar ir šlandien ne visos merginos turi laisvę pačios išsirinkti savo gyvenimo draugą, kaip ir ne visos dar tautos turi laisvę išsirinkti savo valdžią.

"Jeigu jau jot peklon, tai bent geru žirgu!" -- tardavo sentimentus nuryti prisivertusi mergina, tėvų su piršliais suderėta išleisti už senyvo, bet turtingo našlio. Niekas nematydavo, bet visi manydavo, kad nemielo vyro glamonėjimui nesulaukia jos entuziazmo. Užtat, kai šventadienį išsipuošus, riestakakiu žirgu pakinkytoj karietoj važiuodavo į atlaidus, niekas nesakydavo, kad tik priversta taip šauniai rodoti. Puošnus pasižmonėjimas -- prošvaistė skaudžioj kasdienybėj.

Surengia ir Lietuvai puošnių pasižmonėjimų primestinė "didžiojo brolio" valdžia, arba, anot kolumnisto J. Chamberlaino, "Raudonasis Mėlynbarzdis". Pavyzdžiui, dainų ir šokių šventės. Priversti ar nepriversti lietuviai dalyvauja tokiose šventėse?

Kad tos šventės nėra kilusios iš tautos ar liaudies iniciatyvos, -- visiškai aišku. Joms skiriamos didžiulės lėšos iš valstybės biudžeto. Jos organizuojamos valdžios tam pasamdytų pareigūnų. Joms vadovauja ir organizavimą prižiūrinti itin aukšti valdininkai (respublikiniai ministrai pirminių pavadojuojai). Viskas diriguojama iš Kremliaus: rengiama tuo pačiu metu ir tuo pačiu trafaretu ir Lietuvoj, ir Latvijoje, ir Estijoje (kaip ir 1940 metų "liaudies seimų rinkimai").

Bet ar reikia jėms jaunimą varu varyti į tas šventes? Ar reikia grasyti Sibiru, jei vengtų dalyvauti? Turbūt, ne. Nesgi tenykštės "laisvės" sąlygose toldos šventės -- vienintelės progos susirinkti sostinėj didžiulėms minioms. Kodėl Lietuvos jaunimas neturėtų tokomis -- dargi valdžios apmokėtomis! -- progomis pasinaudoti? Ar tai tikrai "davinimas ir šokimas ant savo laisvės kapo"?

Jei iš tiesų tokia išėitųjų švenčių reikšmė, gal sąmoningi lietuviai (arba latviai, estai) jų vengtų ar joms net priešintųsi. Bet, nepaisant režimininkų tempimo ton pusėn, šios šventės tokios nelėmtos reikšmės neįgyja. Kartais išelna net priešingai. Dar neturim patikimų liudijimų iš Vilniaus, bet štai Rygoj pastaroj šventėj prasiveržė, kad ir neprikimbama, bet nedviprasmiška antirusiška manifestacija. Rusiškos sovietinėms dainoms plojimai buvo blankūs, o po latviškų dainų plojimų audroms nebuvo galo. Po Rainio-Darzinio dainos apie palaužtas pušis (1905 metų daina prieš rusų sprespaudą) tokią audrą programos tvarkytojai tik gudrumu tenaurakė: skubiai išleido estradon karinį rusų dūdų orkestrą, ir publiškai buvo nebeapatogu ploti, nes atrodytų, kad tai sveikinamieji plojimai tiems dūdoriams...

Berods, kalbant iš tolo, verta būti "atsargiesiems su žodžiais" apie tas tikras ar spėliojamas prievartas. Primestinių valdžių organizuojamuose veiksmuose tenai gali būti dalyvaujama nebūtinai tik iš prievartos ar Sibiro baimės. Gali būti dalyvaujama ir iš apsisprendimo tokomis progomis naudotis arba atvangos sumetimais, ar net ir savo atsparumui bei išvermei atgavinti.

ne tik Rytų Europos sovietizaciją, Pragos perversmą, bet ir pasėjo sėklas Korėjos ir Indokinijos karams, Mao Cetungo pergalei ir net Kubos aferai.

Jaltoje buvo pareikštas Vakarų pasitikėjimas tarpautiniam komunizmui ir tas nepraleido progos tai išnaudoti.

Vasario 11 d. buvo padalinta Vokietija.

Vienas iš svarbiausių Jaltos konferencijos rezultatų buvo vis didesnis Europos suskaldymas, kurio Washingtonas išstisus du metus nenorėjo pastebėti. Kaip teisingai pastebi prancūzų rašytojas ir žurnalistas Pierre Frederix: "Sovietų Sąjunga negavo dalyvauti Bavarijos valdyme, tačiau JAV atsisakė valdyti Saksoniją ir Brandenburką..."

Dar blogesni rezultatai buvo Azijoje. Čia Rooseveltas išdavė ne tik JAV, bet ir pasaulio taikos interesus. Tas pats Rooseveltas, kuris 1943 m. Kairo konferencijoje Čiang Kaišekui pažadėjo gražinti Kinijai Mandžūriją, Jaltoje be jokio kito amerikiečio, kaip tik sergancio Hopkinso pritarimu, sudarė su Stalinu slapta sutartį, pagal kurią Rusija gauna 'dominuojančią įtaką' Dairene, pilną kontrolę Port Arthure, o taip pat ir geležinkelio linijas.

Tuo laiku, kai Japonija jau buvo pasiruošusi kapituliuoti ir Rooseveltas jau kelias dienas žinojo, kad jis greitai turės atominę bombą, jis darė dovanas Stalinui Čiang Kaišeko sąskaiton, kurį po D. Britanijos laikė savo artimiausiu draugu.

Jis paaukojo ne tik pietinį Sahaliną ir Kurilų salyną už paprastą Stalino pažadą tris mėnesius po Vokietijos kapituliacijos įsitraukti į karą prieš Japoniją, bet kartu jam ati-

darė vartus į visą Aziją. Jaltoje buvo sugriautos dvi tvirtovės prieš komunizmą. Viena iš jų buvo didžiųjų demokratijų solidarumas, antra pasitikėjimas amerikiečių draugiškumu. Sovietai patyrė, kad amerikiečiai yra labai jautrūs žodžiams. Juos galima papirkti tokiom frazėm, kaip kad "karą padaryti visiems laikams neįmanomu". Ir nuo to laiko sovietai visados labai mieliai linksniuoja žodį t a i k a .

Stalino laimėjimas paaiškina, kodėl sovietai 'taikos kampaniją' visados sieja su komunistiniais sukilimais Laose, Malajijoje, pietinia me Vietname, Artimuosiuose Rytuose, Afrikoje ar Lotynų Amerikoje.

Prieš savo mirtį — Rooseveltas mirė lygiai po 60 dienų — jam nebuvo lemta suprasti savo klaidų, nors kai ką jis jau patyrė.

Balandžio 1 d. Washingtonui paaiškėjo, kad Kremlius nenori pripažinti kitos Lenkijos vyriausybės kaip tik komunistinį Liublino komitetą. Rooseveltas tada parašė kartų laišką Stalinui.

Po kelių dienų atėjo nauji pranešimai iš Lenkijos ir Rumunijos. Iš jų aiškėjo sovietų užsienio politikos siekiai: bendradarbiauti su JAV ir D. Britanija pasaulio organizacijoje; apsitverti apsaugos juosta, užėmus Vakarų pakraščių valstybes; sunaikinti kitus kraštus, kaip Prancūziją, Italiją ir Belgiją, per komunistines partijas.

Valandą prieš mirtį Rooseveltas savo paskutinėje telegramoje Churchillui bylojo: "Mažinkime kaip galime sovietų problemą. Kiekvieno atveju turime būti tvirti". Ir jo paskutiniai žodžiai: "Mūsų šios dienos abejonės yra mūsų rytdienos pasisekimų šaltinis". Matome!

(Pabaiga)

GERIAUSIAI PAILSĖTI PER ATOSTOGAS GARSIAME CAPE COD - OSTERVILLE KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO JŪROS PLIAŽO — GRAZIOJE LIETUVIŠKOJE JANSONŲ VASARVIETĖS VILOJE

AUDRONĖ

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655
Tel. (Area 617) 428-8425

- Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir k. dekoratyvinių medžių parko. Daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Erdvūs kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
- Visai arti šiltos srovės, privatus jūros pliažas (7 min. pėsčiom).
- Geras lietuviškas maistas.

Visa tai suteiks Jums tikrą poilsį ir sustiprins sveikatą, todėl visi maloniai kviečiami atvykti praleisti savo atostogas.

Vila AUDRONĖ jau atidaryta ir priima svečius vasarą. Kreiptis tiesiai į vilą AUDRONĖ. Mrs. M. Jansonas, 87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655, telef. 428-8425.

ATVAZIAVĘ Į CHICAGĄ aplankykite

"69" MENO GALERIJA

VIRŠ 200 LIET. DAIL. PASKUT. DARBŲ

KAILIŲ PREKYBĄ

IVAIRŲS KAILIAI

"SPARTA" atstovybę

RADJO, RAŠOMOS IR SKAIČIAVIMO MAŠINOS

MUZIKOS NAMUS

PIANAI IR VARGONAI

Valandos: 12-8 v. v. Tel 778-0505

Sav. STASYS ORENTAS

2612 W. 69 ST. CHICAGO, ILL. 60629

PETKUS LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 1915

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published tri-weekly except Holidays and semi-weekly in July and August by American Lithuanian Press Radio Ass'n.

VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina: tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus liepos ir rugpjūčio mėnesiais.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

PRAMOGOMS BAIGIANTIS

Kad vasaros atostogos prabėga greit, geriausiai žino moksleiviai. Ji žino, kad jau už kelių savaičių vėl teks atsistieyti mokyklos suolais ir namuose pabuvoti pamokas ruošiant.

Daugelis grįš į mokyklą apgalvestaudami, kad prabėgę nerūpestingos atostogų dienos, atnešusios naujų išpažinimų, kartais naujos patirties, naujų pažinčių stovyklose. Bet visi žino ir supranta, kad gyvenimas reikalauja darbo ir žinių. O ypač šiais laikais bemoksliai ar mažiausiai išsilavinusiam žmogui nedaug liko pasirinkimo pragyvenimui užtikrinti.

Visumoje šio meto mokslo reikalavimai vis didesnį svorį skiria fizikos, matematikos, chemijos ir kt. šakoms. Tačiau visi tuo klausimu kalbantieji ir rašančieji sutaria, kad jaunuolis ar jaunuolė vien tik vieną kurį profesiją išsigiję, dar nėra pilnai išsilavinusiais žmonėmis. Kaip tik šiame krašte daugiausia ir nusiskundžiama tais pusiau išsilavinusiais, kurie suklumpa visuomeninių ir kultūrinių klausimų kelyne. Daugelis suklumpa istorijoje, ūkio sistemose, nekalbant jau apie smulkiau išskirstytus, bet inteligentui reikalingus žinoti klausimus.

Šiame krašte labai paplitusi mada vis paklausti tik ką suspažinus: "What's your nationality?" ar pan. Nes, jei kiekvienas išsivieniavęs turi vienokį ar kitokį kilmės ryšį daugiausia su tuo ar kitu europėjiniu kraštu. Ir kaip gražu ir smagu girdint kokį trečios ar ketvirtos kartos čia gimusį jaunuolį pasakojant apie savo prosenelių kilmės kraštą taip, lyg jis pats iš ten neseniai tik būtų atvykęs.

Amerikiečiai nusiskundžia moksleivijos labai silpnu savo krašto pažinimu. Kartais ir mes pagrįstai nuogustaujame mūsų jaunimo nusiskundimu nuo Lietuvos reikalų pažinimo. Amerikiečiai sako, kad "nesuvokimas politinio ir ūkinio paveldėjimo, kuris iškelė šį kraštą į didelę galybę, yra labai rimta silpnybė, ypač šių dienų pasaulyje, suplėšytame priešingų ir piktų ideologijų." Rašydami apie mokyklon grįž-

tančiuosius, amerikiečiai pabrėžia, kad mokyklon svarbu grįžti su noru ir gera valia. O mokykla privalanti paruošti jaunuolį tinkamai vietai ir tam metui, kai jis žengs į gyvenimą jau subrendusiu žmogum.

Kas gi yra subrendęs žmogus? Ar tik sulaukęs tam tikro amžiaus? Visi sutiksime, kad to dar negana. Žmogaus brandumą pažįsti iš jo elgesio ir orientacijos, iš jo noro pažinti pasaulį ir jo reiškinius, ne vien tik iš siauros specialybės taško.

Lietuviškajam pasauliui pažinti ir lietuviškojo jaunuolio brandumui skatinti turime čia savo lietuviškąsias mokyklas. Tai didelis įnašas joms dirbančiųjų, lankančiųjų ir remiančiųjų. Bet kažin ar tuo ir galėtume tenkintis, kad mokyklas turime, lygiai kaip kad dar turime ir jas lankančiųjų. Dažnai kyla nuodėmingas klausimas, ar kartais viena kita mokykla nėra tik tam, kad ji būtų mūsų mokyklų skaičiui padidinti? Ar toji mokykla savo programa, savo metodais, savo šio meto jaunimo dvasios supratimu yra pakankamai patraukli, o ne atstumianti? Jei mokyklos bus tik tam, kad jų reikia, kad būtų, ir moksleiviai įsias lankys tik iš pareigos -- tėvų verčiami, toji sistema nedaug ką duos.

Ne vienos mokyklos tėvų susirinkime jau kilo klausimas, ar per ilgesnį laikotarpį neužžėlė samanomis tų mokyklų programos, ar mokytojų galvoseną neatšilko nuo to pasaulio, kuriame gyvename, kuriam privalo ruošti ir jo mokomasis auklėtinis.

Kuriems tie ir eilė kitų klausimų rūpi, kuriems jaunimo auklėjimo reikalai yra prie širdies, tuos klausimus svarstydami jaučia ir didelę atsakomybę. Kas gi bus ir kas atsitiks, jei tik kalbėsime ir rašysime tais klausimais?

Dar vasara ir jos malonumai nepasibaigė. Bet jaunimo ir jo auklėjimo problemos jau plačiai svarstomos amerikiečių spaudoje, mokytojų konferencijose ir jų kursuose. Gal gi ir mes neužilgo pradėsime svarstyti.

(J.Č.)

Philadelphijoje įvykusiame pavergtų tautų savaitės minėjime kalba La Sale kolegijos prof. dr. Austin App, minėjimo komiteto pirmininkas. K. Čikoto nuotrauka

NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS ŽLUGIMAS ISTORINIŲ ŽVILGSNIU

Dr. J. Jakštas (2)

(Pradžią Nr. 83)

Pirmiausiai Pabaltijo valstybių naudai veikė sąjungininkų, Prancūzijos, Anglijos ir net Amerikos, politika Rusijoje. Juk žinoma, kad vakariečiams ištikima

ties nelemti politiniai veiksmai, kurių niekas nepasleps.

Dabar, baigiant šį klausimą, reikia padaryti summa summarum dėl gyd. Domaševičiaus veiklos. Pasirodė, kad jis pats iš Vilniaus pasitraukė ir apsigyveno Panevėžyje. Buvo darbininkų ir valstiečių valdžioje komisaru. Gyd. Domaševičiui buvo išleista politinė byla už komunistinę veiklą Lietuvoje. Gyd. Domaševičius buvo nuykęs į Maskvą pastatbulinti "mediciniškoje" veikloje. Keista, asmenys, kurie norėjo pastatbulinti savo srityje, vykdavo į Vakarų Europos mokslo įstaigas, gi Domaševičius -- į Maskvą? J. Vlks teigimu, komunistinė veikla Lietuvoje turėjo būti kitokia, negu E. Tautkutė aprašo. Iš "komjaunuolio" padarė "jaunuolį". E. Tautkutė -- padarė "cypdavatkę" ir t.t. Viename straipsnyje J. Vlks patarė pasinaudoti seimo stenogramomis. Vienos stenogramos dalyje pacituosiu:

Seimo stenogramos, 3-sis Seimas, II sesija, 46 posėdis, 1926 m. lapkričio 26 d. 6 psl.

Kirkščionių demokratų lyderio Mykolo Krupavičiaus kalba.

... Ir mūsų socialistų valdžia nuo kitų neatšilė. Jeigu pasišūlėsimės į socialdemokratų asmeninę sudėtį, tai jų vadai yra abu buvę komisarai arba pas komisarus tarnavę, ar jų naudai dirbę. Nereikia toli ieškoti -- mūsų socialdemokratų frakcijos žmonės Seimo atstovai iš šios tribūnos pavadinimo mūsų karius žmogžudžius. Mūsų socialdemokratų ne kartą yra aiškiai pasakę savo pažintą į mūsų savanorius ir mūsų armiją apskritai: jie vadino ją baltgvardiečių armija, kaip niekam nereikalinga organizacija, kur reikalinga išvaikyti ir t.t. Mūsų tautinė vėliava socialdemokratų vadina ma skarmalu. Mūsų socialdemokratų frakcijos dvasinio tėvo, atstovo Kairio pareiškimu -- jie iš esmės niekuo nuo komunistų nesiskiria. Tas parodo, kad jie taip pat yra bolševikai ar komunistai, ir tiesia jiems kelius į Lietuvą".

Iš šios citatos matome, kas dėjos anais laikais Seimuose. Šioje kalboje atstovas Krupavičius palietė Valuko nužudymo ir gyd. Domaševičiaus klausimą, kuris prasliknuo beveik 40 metų nuo anų seiminųjų laikų, vėl išliko su panašiais pasisakymais. Tuo šį klausimą ir baigi.

J. Jurevičius
Chicago

paliko laikinė Rusijos vyriausybė ir iš tos ištikimybės sekė vakariečių intervencija komunistams įsigalėjus. Su vakariečių parama organizavosi vad. baltieji ir vedė pilietinį karą, kovodami prieš raudonuosius. Rusijos pilietinis karas neaplenkė ir Pabaltijo kraštų, kurie vakariečių remiamiems baltiesiems buvo atarama ir kartu prietilčių. Juk žinoma, kad generolas Judėničas žygi į Petrapilį (1919 m. gale) rengė daugiausiai Estijoje ir net su pačių estų dalyvavimu. Kai jo užmojis išvaduoti Petrapilį baigėsi pralaimėjimu, bolševikai jį vydamieši priartėjo prie Estijos sienos, bet neperžengė jos. Tai aiškiai parodė, kad bolševikai jau ne laikė Estijos sovietinės Rusijos dalimi ir kartu ženklino jų pakitėjusią politiką Pabaltijo atžvilgiu.

Dar prieš metus kūrusi "proletarinė" Baltijos respublika ir jas rėmusi savo ginkluotomis pajėgomis, Sovietų Rusija dabar numojo ranka, žinoma, ne iš gėdos valios. Tarptautinė padėtis privertė ją taip pasielgti. Pirmiausiai sąjungininkų, ypač anglų aktyvumas Baltijoje, iš kur jie rėmė bolševikų priešus ir dalyvavo Rusijos pilietiniame kare, vertė komunistus atstoti nuo Pabaltijo. Kita priežastis buvo socialdemokratų politika Vokietijoje, kur jie vedė, ypač 1919 m. pradžioje, sunkią kovą su komunistais spartakininkais. Vokietijos likimas tuo metu priklausė nuo šių dviejų partijų kovos išdavo. Pagaliau, laimėjusiems socialdemokratams rūpėjo nepri-leisti bolševikų prie Vokietijos sienos, ypač prie Rytprūsių, iš kur jie būtų galėję remti vokiečius komunistus. Tąd vokiečių vyriausybė negalėjo būti abejinga komunistų įsiviešpatavimui Lietuvoje ir todėl pirmiausiai nusprendė jau sausio m. pradžioje (1919) pasilikti bent vakarinuose jos pakraščiuose. Vokiečių politika Lietuvoje, kaip ir visame Pabaltijyje, derinosi su sąjungininkų tikslais: abiem rūpėjo laikyti cordon sanitaire prieš bolševikų galimą skverbtimąsi į Vakarų.

Bolševikai, gerai numanę šiuos vakariečių tikslus, ir dar giliau įklimpe į pilietinius karus, sumojo atsakyti nuo Pabaltijo respublikų pasijungimo. Tai jie pareiškė Vakarų valstybėms dar 1919 m. viduryje ir pačioms Baltijos respublikoms siūlė taiką. Po ilgo delsimo iš Baltijos respublikų pusės taika buvo sutarta 1920 m. pirmoje pusėje.

Lietuva, pasirašiusi su Sovietais taiką 1920 m. liepos 12 d., kaip ir kitos 2 Baltijos valstybės, tikėjosi gavusios nepriklausomybės pripažinimą visiems laikams. Kitaip galvojo Maskvos viešpačiai. Štai turime paties Lenino pareiškimą, padarytą taikos su Estija išvakarėse: "Mes norime lieti darbininkų ir raudonosios armijos karių kraujo dėl šio mažo teritorijos gabaliuko, ypač kai nuolaidos nepadarytos visiems amžiams... Darbininkai netrukus nuvers tą vyriausybę ir įkurs tarybinę Estiją, kuri sutars su mumis naują taiką" (ci-

tuota iš A.L.P. Dennis, the foreign policies of Soviet Russia, 1924, 115 p.). Šis Lenino pareiškimas, kaip ir visa bolševikiška vėlyvesnė politika rodo, kad komunistams taika su Pabaltijo valstybėmis buvo daugiau paliaubos, kurios kada nors turės baigtis. Sovietams jos buvo ne principo, bet reikalo padiktuotais aktais ir todėl tik laikinai veiksmingos. Dėl vėliau susidėjusių tarptautinių santykių šios sutartys turėjo būti pailsomos 20 metų, kol Sovietams radosi progos atidengti kortas ir parodyti, kaip jie į jas žinėjo. Jų ilgai laikytas paslaptys užmačias ryškiausiai atvėrė Molotovas, kai jis estų užsienio reikalų ministrui Selterui 1939 m. kalbėjo: "Sovietų vyriausybė negalvoja ir niekuomet rimtai negalvojo pasitenkinti bulke prie Baltijos jūros; 1919 m. ji buvo priversta pasitenkinti tokdomis pozicijomis. Bet dabar ji pakankamai stipri padėčiai revizuoti" (Dirva 14 nr. 1960, I, 3 d.)

Šis Molotovo pareiškimas sekė po Hitlerio-Stalino pakto pasirašymo, kur Sovietai gavo progos atstatyti Pabaltijyje tą padėtį, kurią jie bandė įgyvendinti 1918-19 m. Tiesa, reikia pastebėti, kad jiems tai ne iš karto pasisekė. Jie gavo pirmame slaptame susitarime su Vokietija (1939 m. rugp. 23 d.) tik Estiją ir Latvija. Tuo tarpu Lietuvą pasilaikė Vokietija. To pakto užkulisams suprasti įdomu būtų išaiškinti, kaip galėjo įvykti, kad Sovietų Sąjunga buvo palikusi Lietuvą Vokietijai ir pasitenkinusi Latvija ir Estija. Deja, dabar turimi šaltiniai neleidžia šio klausimo išspręsti. Net ir buvęs Vokietijos ambasadoras Maskvoje patarėjas ir vertėjas G. Hilger savo memuarinėje knygoje "The incompatible allies" (1953) tenkinasi vien slapto dokumento paminėjimu be jo komentaro. Neturint duomenų, galima tik spėlioti, kad vokiečiai ir 1939 bandė nepriileisti bolševikų prie savo sienos, kaip ir 1919 m., ir todėl kaip nors išsuderėję Lietuvą. Jie, matyti, rimtai manė ją sau prisišlieti, kaip rodo jų kurstymas lietuvių dėl Vilniaus Lenkijos žygio pradžioje. Kurstymas gražiai derinosi su tame slaptame protokole įnešta klauzule, kad bet kokių pakeitimų kalbamose srityse atveju turės būti pailsomos lietuvių teisės į Vilnių. Tuo būdu Vilniaus apylinkė išskirta iš Lenkijos sričių, kurios pagal tą patį protokolą pripažintos Sovietų įtakai. Žinant dabar tydviejų diktatoriškų galybių slaptas machinacijas dėl mūsų sostinės, reikia tik sveikinti mūsų ano meto vyriausybės nuosprendį nepasiduoti gundymams ir išlikti neutraliems. Jeigu mūsų vyriausybė būtų pasielgusi, kaip kai kurie jauni politikieriai ją kurstė, ir būtų pasinaudojusi progą patį žengti sostinėje anomis pirmomis rugšėjo dienomis, mūsų vakarų kaimynas būtų galėjęs džiaugdamasis trinti rankas ir kalbėti: "Vilnius jūsu, o jūs mūsų", o Lietuva būtų buvusi visur Vakaruose ir čia Amerikoje apšauktą susidėjusi su hitleriška Vokietija ir užsi-

traukusi sau neapykantą, kuri būtų galėjusi skaudžiai atsiliepti karo ir pokariniais laikais. Mes būtume atsiderę daug blogesnėje padėtyje.

Žinoma, vokiečiai domėjosi Vilniumi ir Lietuva tik iki rugs. 28 d., atseit, iki Sovietų reikalavimo revizuoti rugp. 23 d. slaptą protokolą. Mįslingas yra greitas vokiečių sutikimas tenkinti Staliną reikalavimą, iškeičiant Sovietų įtakai numatytą Liublino sritį į Lietuvą. Minėtas Hilgeris (o.p. 313 p.) sako, jog norėta pratęsti vokiečių kontrolės teritoriją iki senos Curzono linijos ir tuo būdu pašalinti Lenkijos atplaišą, kuri būtų atsiderusi Sovietuose. Neatrodo, kad vokiečiai būtų mielai sutikę su pasiūlytu mainu. Be abejo, Lietuva jiems buvo skanesnis kąsnis, nei tas Lenkijos lopas. Tačiau, jausdamiesi greičiausiai silpnesnėje pozicijoje, nei rugp. m. dėl vakariečių paskelbto karo, turėjo nusileisti Sovietams. Kad jie ne taip jau lengva širdimi nusileido, rodo jų išsuderėtas bent mažas Lietuvos pietvakarių kampelis (kurio apimtis nėra tikrai žinoma). Tad sovietai, pasinaudodę karu, atsiekė savo tikslą revizuoti padėtį Pabaltijyje. Sovietai, gavę laisvas rankas po susitarimų, ėmė laipsniškai siekti okupacijos. Pirmas žingsnis buvo draugiškumo sutartys su karinėmis bazėmis. Mums tos 1939 m. spalio 12 d. sutarties tragišką jausmą nuslopino atgautasis Vilnius ir tuo būdu mūsų savijauta galėjo būti pakildinė nei dviejų Baltijos kaimynų.

Iš tikrųjų, nusidedama istorinei tiesiai, kai vėlesniu įvykių poveikyje kalbama apie "juodžiausią dieną", kaip pvz., B. Raiba vadina spalio 10 d. (Dirva, 1965, 6.30 d.) Sekančioje dienoje Kaune įvykusioje spontaniškoje demonstracijoje ir joje pasakytose A. Juškos (tam momentui atgavintos Vilniui vaduoti Sąjungos pirmininko) ir Prezidento kalbose nebuvo jokios juodumo žymės. Mūsų Prezidentas savo kalboje pasidžiaugė Vilniaus atgavimu ir mažiaug tiek teip pridūrė: "Su Vilniumi gauname ir įsipareigojimą. Kaip tie įsipareigojimai mums atsilieps, parodys ateitis". Ta demonstracija su kalbomis nebūtu galėjusi vykti "juodžiausiosios dienos" ženkle. Tiesa, ji išplaukė iš tos sutarties, kuria prasidėjo okupacija. Ne kas kitas, kaip karas Vakaruose lengvino Sovietams kelią į okupaciją. Pažymėtina, kad lemiamą okupacijai momentą, t.y. ultimatumų lydymą invazija, pasirinko tada, kada vokiečiai ėmė Paryžių ir galutinai greduoti Prancūzija. Katastrofiški įvykiai Vakaruose pridengė Pabaltijo valstybių tragediją ir gruboniškas komunistų užmačias. Tarptautinė padėtis veikė Sovietijos naudai ir Baltijos respublikų pražūčiai.

Lietuva, kaip matome, atsikūrė, gyvavo 20 metų ir žlugo tam tikrų tarptautinių santykių paveikta, iš to seka viltis, kad šiame kintančiame pasaulyje ir vėl susidarys sąlygos, kurios atneš Lietuvai, kaip ir visoms vidurio Europos tautoms, laisvę. Juk gal btr ne veltui laisvės (ir taikos) viltis nuolatos skelbiama šių laikų pasaulio vadovų. Ta pati viltis glūdi ir žmonų sielose ir ji kada nors virs veiksminga jėga pagal tą dainiaus Šilerio posakį: "Was die innere Stimme spricht, das tauscht die hoffende Seele nicht".

GINTARO vasarvietė, įsikūrusi ant pat Michigano ežero kranto, pradėjo vėl naują vasaroti- mo sezoną. Čia gali rasti malonų poilsį ažuolų pavėsyje ar saulės spinduliuose tiek šeimos, tiek pavieniai asmenys. Vasaroti- mui patalpas galima išsinuomoti su visais virtuvės įrengimais ir patiemis maistą gamintis, arba valgyti vasarvietės valgikloje, kur sumani šeimininkė p. Ribikienė gamina lietuviškam skoniui pritaiktą maistą.

Dėl rezervacijų skambinti 616 — 469-3298, arba rašyti: GINTARAS RESORT, P. O. Box 74, Union Pier, Mich.

SUMMA SUMMARUM

Kas tik bando paliesti kokio nors buvusio ar esamo socialdemokratų partijoje veikėjo darbus ir nuopelnus, tas tuojau per Naujienas susilauks pasislėpusių po įvairiais inicialais gynybų čiudėjimų ir klaidėjimų. Šiems slapukams nesvarbu priemonės, bet tikslas. Jie tave apšauks "davatka", "cypdavatake", "neišmanėliu". Isprasus tau į rankas rožančių, maldaknygę ir t.t. Nepraeis nepalietę didžiojo tautos veikėjo Smetonos, nors aprašomas klausimas nieko bendro su juo neturi. Man išskėlus socialdemokrato gyd. Domaševičiaus veiklą laisvoje Lietuvoje -- Naujienose balandžio 3 d. slapukas "Č-po" tarp kitko rašo: "kad būtų valdžiusi pati tauta -- būkme tikri -- ir išdavių šiandien mažiau turėtume". Koks apsurdas! Gegužės 1 d. tas pat "Č-po" rašo: "Anot Keleivio J. Jurevičius manė šaunąs į dramblių, o ten nebūta nė žvirblis". Galia patikrinti, kad netaičiau nei į dramblių nei į žvirblį, bet

AKIMIRKOS

BRONYS RAILA

"Na litovskom jazyke"

Sovietinės Lietuvos propagandistai Amerikoje, o ypač patys atkakliausieji rublininkai iš pašaulkimo daug ką jau įtikino, kad mes nebemylime savo tautos, nei senosios tėvynės. Mes, esą, tik šmeižiame, meluojame ir šališkiausiai niekiname viską, kas ten daroma pasišventėlių tarybinių patriotų. Visą, - net ir tai, jei ką jie neabejotinai gero ir naudingo padaro!

Gaila, bet ligi šiol esu dar beveik nepastebėjęs, kad laisvieji lietuviai, kalbėdami ar rašydami apie pavergtąją tėvynę ir jos sovietinio gyvenimo rojų, verstušį tik neapykantą, melais ir žibliausiu šališkumu. Dėl vieno kito faktelio ar propagandinės strategijos, žinoma, jie suklysta, šen ten perspalvina ar dėl kokios smulkmenos apsirinka. Bet iš esmės apie lietuvių tautos likimą, jos sovietinį valdymą, jos rojišką gyvenimą, apie anų patriotų ir šių lietuvių lūkesčius emigrantai vis dar tebešneka ir teberašo gana teisingai.

Ant sovietinės propagandos pirmųjų šaltinių "objektingumo" ir tarybinės kultūros klestėjimo viršės dar tik retas tėra čia pasikorėjęs.

Tad tuo tarpu nedaug tuo klausimu pas mus sielvartavimo. Blogiau bus gal tik ateityje.

O ši kartą specialiai norėjau nudžiuginti ne tik visus tarybininkus, bet ir mūsų rublininkus, kuriems vis "iš rytų šalėlės saulelė tekėjo"... Maskolinio okupanto paunksmėje Kauno ir Vilniaus sovietiniai vyrai ir tarybinės moterys kartais padaro gražių, vertingų ir mūsų kultūrai naudingų darbų. Bent stengiasi.

Vienas iš tokių darbų - tai praėjusiais metais išleista daili pusretorio šimto puslapių knyga "na litovskom jazyke", poeto Leono Skabeikos rinktinė, vardu "Ploščadi v polnoč"... Nelaikykite tai kokių pasityčiojimų. Tai yra tik autentiškas ir iš pirmųjų šaltinių mano čia pakartojamas tos knygos paskutinio puslapio išrašas, vaizdžiai paliudijantis, kad laisvoje ir laimingoje Lietuvoje šiandien jokia knyga nebegali pasirodyti rinkoje be jos metrikos rusų kalba ir kirilicos raidėmis.

Šiaip jau visa knyga sąžiningai ir su meile išspausdinta lietuvių kalba ir prirašyta, berods, vienu lietuvių, paveldėtų iš senų buržuazinių metų ar prisigauntų naujaisiais tarybiniais laikais. Gal tik vienos leidinį parengusios ir paaiškinimus parašiusios panelės A. Sluckaitės pavardė kiek keltų šovinistinio ir rasistinio įtarimo. Mat, Sluckių ar Sluckų senovėje yra buvę ir lietuvių, ir slavų, ir žydų giminėse. Bet jeigu Sluckaitė būtų ir rusaitė ar žydaitė, tai vistiek bent kalbiškai bus puikiai sulietuvėjusi. Jos įdėtos pastangos knygai paruošti, atrodė, buvo pačios stambiausios, o rinkinio pabaigoje pateiktieji "paaiškinimai" apie Lietuvos poeto literatūrinius darbus, smulkiają jo kūrybos metriką ir kitus davinius atlikti labai kruopščiai su meile ir išmanymu.

Atidėjus šalin tas kremlinių ponų rusiškas aprobatas paskutiniam puslapyje, visas Leono Skabeikos poezijos rinkinys yra lietuviškas, ir knygos antraštė pirmajame puslapyje skamba la-

bai gražiai, poetiškai: -- "Vidurnakčių aikštėse". Pavadinimas sugalvotas gana tiksliai, perduodant jo kūrybos pobūdį ir idėjinius motyvus.

Knygoje taip pat sudėta kelios poetų rodančios nuotraukos ir jo rankraščių faksimilės. Nepašykštėtas ir kartu su poetu mokęsisio Viekšnių progimnazijoje dailininko Antano Gudaičio 1964 m. atliktas portretinis piešinys sangvinu (nedidelio panašumo, tačiau meniškais).

Bet užvis labiausiai man patiko rinktinės viršelis ir trijų spalvų aplankas. Dailininkui V. Kalinauskui laimingu būdu pasisekė praveisti itin naujovišką, vi-

jęs rankraščių, rankdojės laikraščiuose išmėtytus eilėraščius, viską pats vienas perrašinėjęs, lygines, paskui dairesis leidėjo. O eilėraščiams, dažniausia nuostolingam būniui, leidėją rasti būtų buvę labai sunku. Tad gal ruošėjas iš savo kišenės būtų finansavęs išleidimą, skaites ir taisęs korektūras, galiausiai ieškojęs platintojo.

O dabar kitaip. Tokiam vienam leidiniui darbuosį daugybė žmonių. Trijų narių redakcinė komisija (J. Butėnas, V. Kubilius ir pirmininkas A. Venolova), leidinio rengėja ir paaiškinimų rašytoja A. Sluckaitė, redaktorė E. Vildžintienė, daili-

Leono Skabeikos rinktinės "Vidurnakčių aikštėse" dail. V. Kalinausko sukurtas aplankas.

sai modernišką viršelio piešinį, beveik "kubistišką" ir pusiauabstraktinį, "miestą" su viena juoda ir kita tamsiai raudona "aikšte". Taigi, dekadentiškos ir gautinai išsigimusios Vakarų buržuazijos stiliuje, grubiai prasielenkiant su Stalino, Chruščiovo ir pačių vėliausių sovietinio meno įstatymdavėjų socialistinio realizmu.

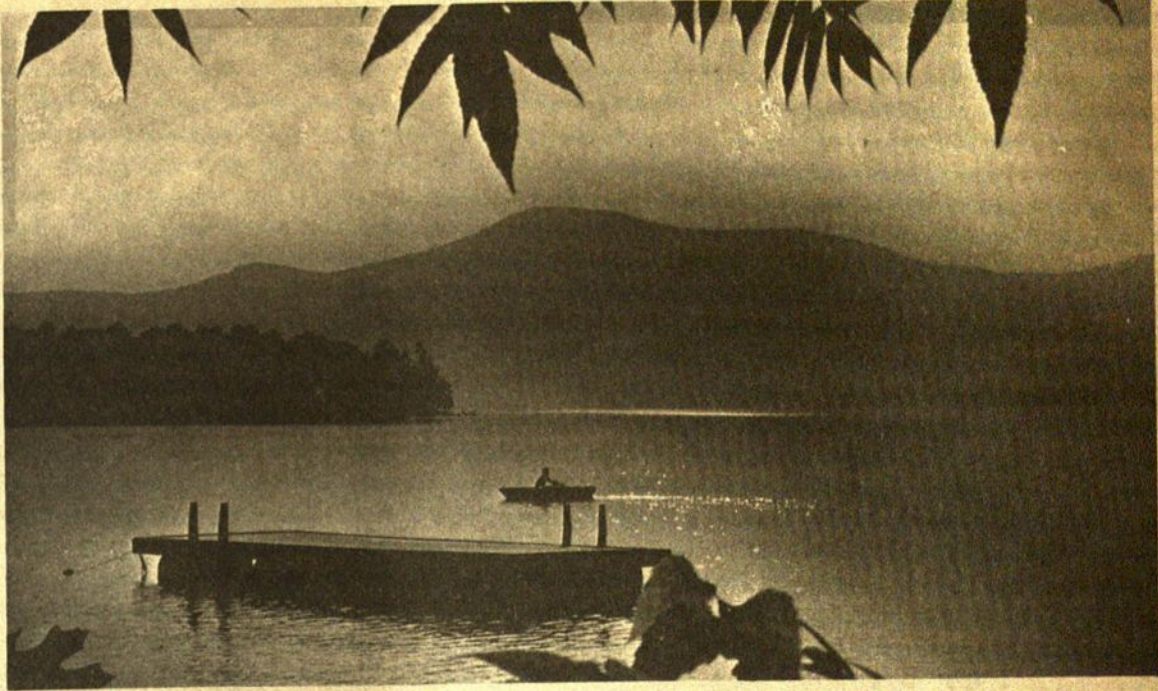
Ir visa tai paskirta atminti vienam iš labiausiai dekadentiškų nepriklausomos Lietuvos poetų, vienam iš dvokiančios buržuazijos puvėsių dainiui, minkštąpilviškiausiam liberalui, ryškiausiam "lietuviškam Baudelaire", išsigimusiame kosmopolitui, pykčio ir keršto įsiutimui klykiančiam simbolistui, gatvės merginų, vidurnakčio aikščių, karčiamų ir nakties vaikų trubadūrai, visokių velniavų, skausmo, juodos nevilties, žlugimo ir mirties demonui! Sovietinėje Lietuvoje tai gana retas dalykas ir todėl vertas dėmesio.

Ir kokia gera, plati, sudėtinga organizacija! Įsivaizduokime, kad seniau kas nors būtų užsišpyręs išleisti savo mirusio draugo raštų rinkinį - poeto savotiško - ir kiek keisto ir dar nekažin kaip populiarus. Jis būtų ieško-

ninkas V. Kalinauskas, techn. redaktorius J. Dargis, korektorė S. Zastarskytė, piešiniu prisidėjęs dail. A. Gudaitis, sovietinis kritikas parašė įvertinimus, penki amžininkai pridėjo atsiminimų nuotrupas. Pagaliau, kiek dar nepamintų rinkyklos ir spausdėjų darbininkų, knygrišių, ekspeditorių, leidyklos biurokratų...

Sovietinėje santvarkoje viskas darosi ir daroma "masiška". Buržuaziniiais laikais, kaip minėjau, vienas iš tikimasis poeto draugas būtų paplūšęs ir ši tą padaręs, o čia dabar prie vienos knygos darbuosį masė rašytojų, kritikų, redaktorių ir kitokių talkininkų.

Ir kas už vis gražiausia: - knygos tiražas ne kokie šeši šimtai ar dar mažiau, kaip kadaise, o visi šeši tūkstančiai. Tik retas poetas tokiu tiražu spausdinamas Amerikoje, Anglijoje ar Prancūzijoje. Ir galime tikėti, kad Skabeikos poezija visa išpirkta arba tikrai bus išpirkta. Jau vien dėl to, kad ji taip nepaprastai kitoniška, negu dabartinė tarybinė. Kad joje dvelkia egzotiški laisvų laikų ir laisvų žmonių vėjai. Kad joje kupina liūdesio, skausmo ir pesimizmo, o ne vien tik tarybinio džiaugsmo, laimės ir šviesaus rytojaus stovybos. Žmonės visada bodisi monotonią, ieško-

Rytmetis Lk. George ezere...

Vyt. Maželio nuotrauka

PRIĖMIMAS PAS VALSTYBĖS SEKRETORIŲ

Ištrauka iš ALT Pirminio L. Šimučio pranešimo, padaryto 1965 m. liepos mėn. 16 d. ALT Valdybos posėdyje.

Aple vėliausius veiksmus laisvinimo baruose ir ypač apie istoriškąjį Bendrojo Amerikos Pabaltiečių komiteto žygį Washingtone mūsų spauda jau gana plačiai rašė. Bet aš manau, kad Amerikos Lietuvių Tarybos Valdybos nariams reikia padaryti specialų pranešimą, papildant tuos momentus, kurių dar nėra palietušiu spauda.

Š.m. birželio 23 d. 4 val. p.p. Valstybės Departamente Valstybės Sekretoriaus kabinete buvo priimtas Pabaltiečių komitetas paties sekretoriaus Dean Rusk. Delegacijoje dalyvavo mudu su Antanu Rudžiu (nuo ALT), prof. P. Lejinš, Alf. Berzinš, B. Albats (nuo Amerikos Latvų Sąjungos) ir Heikd Leesment, J. Buschman (nuo Amerikos Estų Tautinio komiteto).

Audienceja tesėsi lygiai pusę valandos. Po delegacijos pristatymo, kurį padarė šiuo metu esąs Pabaltiečių Komiteto pirmininkas prof. P. Lejinš, pasikalbėjimą pradėjo pats Valstybės sekretorius D. Rusk. Jis klausinėjo apie dabartinę padėtį Pabaltijo kraštuose. Domėjosi jis kaip

ko nors skirtingo, labiau žavisi rutinos išimtimis, mėgsta maišto dvasią.

Man taip pat norėtusi tikėti, kad didžioji šio leidinio redaktorių ir bendradarbių dalis savo įnašą atliko ne vien todėl, kad tai buvo jų tarybinė pareiga, tiesioginis pragyvenimo šaltinis ar savo asmeninių pajamų papildymas, bet iš širdies ir iš meilės anksti pasimirusiam lietuviško simbolizmo ir dekadentizmo poetui.

Prileisčiau, kad jiems buvo gal ne visai lengva iš kompartijos atitinkamų įstaigų išgauti leidimą tokiai knygai paruošti ir išspausdinti, nes Leono Skabeikos poezija, bendrai paėmus, savo turiniu ir dvasia buvo visiškai ne sovietinė, labai mažai revoliucinė. Autorius niekada nepriklausė nei komjaunimui, nei kompartijai. Čia nė vieno karto nebuvo paminėtas nei didžiojo Lenino, nei didžiojo Stalino vardas.

Kaip galėjo įvykti toks stebuklas?

tolį yra nuėjusi okupantų vedama rusifikacija Lietuvoje, Estijoje ir Latvijoje, kokia jų ekonominė būklė, kokios žmonių nuotaikos, ar yra bet koks kultūrinis bendradarbiavimas su užsienyje gyvenančiais tautiečiais. Šitie klausimai davė progą delegacijos nariams į juos suglausti, bet tiksliai atsakyti. Iš tų ir kitų pateiktų klausimų supratome, kad sekr. D. Rusk domisi Pabaltijo kraštų būtimi. Pasikalbėjimas buvo vedamas draugiškoje ir nuoširdžioje nuotaikoje. Jame dalyvavo visi delegacijos nariai, atsakymuose viens kitą papildydami. Delegacijos nariai savo ruožtu kėlė tuos klausimus, kurie šiuo metu yra patys aktualiausi pabaltiečių atžvilgiu. Jie lietiė netik politinius, bet ekonominius, kultūrinius ir socialinius reikalus Pabaltijo kraštuose. Plačiau buvo pasisakyta dėl kultūrinio bendradarbiavimo, dėl JAV - Sovietų Rusijos konsularinės sutarties, dėl Jungtinių Tautų vaidmens pavergtųjų tautų išlaisvinime, dėl JAV Atstovų rūmuose priimtos pabaltiečių rezolucijos (H. Con. Res. 416) š.m. birželio 21 d., dėl sovietinės kolonizacijos. Nuoširdų pasikalbėjimą baigiant, delegacijai padėjo sekr. D. Rusk ir per jį JAV Vyriausybėi dėl Pabaltijo kraštų nepripažinimo ir taip pat dėl daromų veiksmų sulaukyti komunistų agresiją pietinėje Azijoje ir Lotynų Amerkoj.

Pabaltiečių delegacija, suprantama, pirmiausiai padėjo sekr. D. Rusk, kad jis ją priima toms dienoms, kai yra minima Lietuvos, Latvijos ir Estijos 25 metų okupacijos sukaktis ir šimtmečio kvirtadalis darbo ir kovos dėl laisvės ir nepriklausomybės atkūrimo.

Oficialiame raštiškame memorandumu suminėtas 1940 m. liepos 23 d. Valstybės Sekretoriaus pareigas einančio Summer Welles JAV vyriausybės vardu padarytas pareiškimas, pasmerkiantis Sovietų Rusijos agresiją Pabaltijo valstybes, ir pasisakymas, jog JAV laikysis tų pačių dėsnių ir įsitikinimo, kad, jei tautų santykiai nebus pagrįsti išminties, teisingumo ir teisės dėsniais, patys moderniosios civilizacijos pagrindai negalės būti išlaikyti. Ir reikia pasakyti, kad to pareiškimo dvasios bei dėsnių laikėsi visos buvusios vyriausybės -- prez. F.D. Roosevelto, H. Trumano, D. Eisenhowerio, John Kennedy ir taip pat dabartinio prezidento Johnsono vyriausybė. Iš pasikalbėjimo su sekretoriumi Rusk buvo aišku, kad tas nusistatymas ir ateityje nepasikeis ir negali pasikeisti, nes priešingu atveju būtų pažeisti visi tie principai, kuriais yra grindžiama Jungtinių Valstybių užsienio politika.

Žinodamas, kad daug kas domisi, kokiū būdu buvo gauta audienceja pas sekr. Rusk, trumpai ir apie tai pranešiu. Amerikos Lietuvių Taryba jau kiek iš seniau (pernai) rūpinosi gauti audienceją pas prez. Johnsoną. Š.m. gegužės mėn. Lietuvos laisvinimo veiksmų suvažiavime buvo pageidauta, kad audiencejos pas prezidentą prašyti Bendrojo Amerikos Pabaltiečių komiteto vardu. Tuo keliu ir buvo pasukta. Šio komiteto vardu ir buvo pasiųstas laiškas prez. Johnsonui į Baltuosius rūmus, prašant, kad būtų suteikta audienceja Pabaltiečių

komitetui š.m. birželio 15, 16 ar 17 d.d.

Birželio 15 d. iš prezidentūros buvo atsakyta, kad Prezidentas yra perkrautas užsienio ir vidaus politikos darbais, todėl Pabaltiečių komiteto priimti neturės laiko. Buvo patarta kreiptis į Valstybės departamentą, kad komitetą priimtų sekretorius Dean Rusk. Gavus šį patarimą, tą pačią dieną buvo parašytas pareiškimas p. sekr. Rusk suteikti audienceją. Birželio 18 d. buvo gautas teigiamas atsakymas, kviečias Pabaltiečių Komitetą audiencejai š.m. birželio 23 d.

Tą dieną laikau savotiškai istorine, nes JAV sekretorius Amerikos pabaltiečius priėmė pirmą kartą. Be to, tai buvo užimtas lyg ir vainikas birželio tragiškųjų dienų, Pabaltijo 25 m. okupacijos ir šimtmečio ketvirčio kovų dėl laisvės ir nepriklausomybės minėjimui.

Nemaža dėmesio yra verta š.m. birželio 21 d. Atstovų rūmų priimtoji J.F. Monagano iš Connecticut rezolucija (H. Con. Res. 416). Ši rezolucija ragina prezidentą atkreipti pasaulio dėmesį Jungtinėse Tautose ir kituose atitinkamuose tarptautiniuose forumuose, kad paveiktų pasaulio opinijos svorį ta kryptimi, kad ji stotų už teisių gražinimą Pabaltijo gyventojams.

Neabejotina, kad ALT ir Bendrojo Amerikos Pabaltiečių komiteto veiksmai kongrese ir kontaktai su paskirais parlamentais padėjo praveisti kongresmano Monagan rezoluciją Atstovų rūmuose.

Tarp daugelio kitų dalykų pastebėtina, kad atstovų rūmų pakomiteto pirmininkė kongresmanė Edna Kelly jau iš senesnių laikų padeda ALT. Jos vadovaujamo pakomiteto liudininkų apklausinėjime apie Pabaltijo ir kitų Rytų Europos tautų padėtį, ALT pirmininko išsamus pareiškimas per kongresmaną William Murphy buvo įteiktas pirmiausiai ir brošiuroje, pavadintoje "Conditions in the Baltic States and in other countries of Eastern Europe" taip pat pirmoje vietoje yra atspausdintas.

VASAROTOJŲ DEMESIUI

Geriausia praleisti atostogas garsiaame CAPE COD, Centerville, Mass. kurorte, puikiam Atlanto vandenyno paplūdimy, gražioje ir patogioje Lietuviškoje Vieškalnių DUBYSOJE. Lietuviška maistas. Adresas: 1330 Bumps River Rd. Prašau kreiptis šiuo adresu: 21 Bowdoin Ave., Boston 21, Mass. Tel. GE 6-5139. Z. A. Vieškalniai

NEPAMIRŠKITE ATNAUJINTI DIRVOS PRENUMERATŲ

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

PARAMA-

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

- 1. 3 Str. French Cognac 5th 4.59
- 2. Grain Alcohol 190 proof U.S.P. 5th 4.89
- 3. Armagnac Imp. French Brandy 5th 4.39
- 4. Riccadonna Vermouth 30 oz. Bott. 1.29
- 5. Zubrovka 100 proof 5th 4.75
- 6. Napoleon Imp. French Vermouth 5th 1.19
- 7. Bordeaux French Wine 5th 0.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

LIETUVIŲ SKAUTŲ MIESTAS MICHIGANO MIŠKE

-- Čia yra Lietuvybės pilis, kur skiepijama tautinė dvasia, ir kartu čia yra Lietuvybės ateitis, nes aš, aplankęs šią stovyklą, pamatęs tokias ilgas skautų eiles, stebėjęs jų užsiėmimus, pilnai įsitikinau, kad Lietuvybė Amerikoje dar ilgai gyvuos, -- žiuos žodžius rašančiam šį reportažą liepos 10 d. Rako skautų stovykloje, Custer, Michigan, pasakė PLB pirm. Juozas Bačiūnas, pirmą kartą ap-

Vladas Ramojus

renesanso laikus, Tapatingas Lituanica kelias lydi ir abu mergaičių tuntas, iš kurių Kernavės tuntas turi labai darbštų tėvų k-tą, vadovaujamą agr. Ruibio. Kai liepos 10-11 d. savaitgalį Rako stovyklą iš Chicagos suvažiavo 500-600 tėvų aplankyti ten stovyklaujančius skautus, Ra-

sistatęs sau atskirą pastatą, teikiančią stovyklautojoms daug patogumų.

Aušros Vartų tuntas pasiliko senojoje skaučių stovyklavietėje. Čia ir skaučių virtuvė ir ambulatorija, kur pirmąją stovyklavimo savaitę darbavosi dr. S. Budrys, padedant tikrai samariečiai -- gail. sesers pareigas einančiai Šilėnienėi, kuri šioje stovykloje darbuojasi jau eilę metų. Taip pat tenka pabrėžti, kad ir kiekvienas vadovas, gydytojas ar kitoks pareigūnas į stovyklą vyksta aukodamas savo atostogas ir už tai negaudamas jokio atlyginimo.

Berniukų Lituanicos tunto stovykla šiais sukaktuviniiais Lietuvos laisvės kovų metais buvo pasivadinusį bolševikų kankinio, 1941 m. sušaudyto prie Červenės, Lietuvoje, buv. vyriausio skautininko pulk. J. Šarausko vardu. Berniukų stovyklos viršininkas Vyta. Kasniūnas su mergaičių stovyklų vadovėmis liepos 9 d. vakarą surengė įspūdingą Lietuvos partizanų ir visų žuvusių už Lietuvos laisvę minėjimą, kur miška nušvietė fėkelių eiseną, prie simbolinio partizano kapo degančios žvakės, giesmės, maldos ir gili patriotiški skaut. A. Dundzilos žodžiai.

Berniukų stovykloje taip pat stovyklavo ir oro bei jūrų skautų padaliniai, priklausę tam pačiam Lituanicos tuntui. Oro skautai, sujungti Dariaus-Girėno vardo draugovėje, puoselėja aviaciją. Jie stato modelius, vyksta į aerodromus apžiūrėti lėktuvų ir jais paskraidyti. Oro skautų dr. J. Gierštikas, draugininkas M. Jakaitis ir adj. K. Matulaitis. Oro skautų draugovės palapinės ir jų gražiai išpuoštas rajonas kreipė visų dėmesį į būsimųjų laktūnų kampelį.

Nors baltauniformiams jūrų skautams, kurių eilės dar retos, teko sunkiai kovoti su tamsiomis ir įkyriomis miško dulkėmis, kurios taip ryškiai niaukė jų baltas uniformas, bet jūrų skautai buvo ypač laimingi, nes jie tą savaitgalį gavo nuosavą laivą, kuris jau nardė kitapus Rako miško esančiame ežere.

Gytis Petkus kuria laužą...

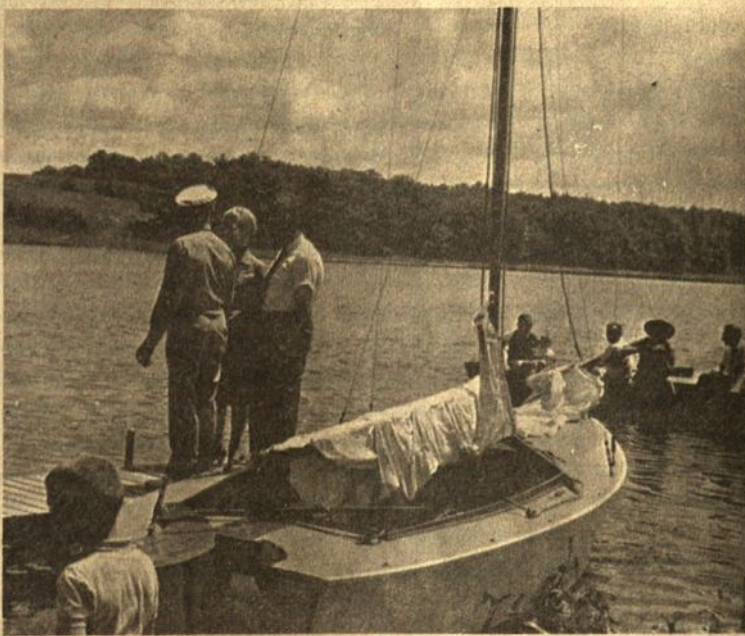
A. Butėno nuotrauka

lankęs Rako skautų stovyklą, kur nuo liepos 3 iki 17 d. stovyklavo per 300 Chicagos skautų ir jų vadovų.

Rako miškas, už 250 mylių nuo Chicagos, dabar yra nuosava Chicagos skautų respublika. 1956 m. didelis lietuvių skautų globėjas Chicagoje dr. St. Budrys su savo pažįstamu, senosios emigracijos atstovu vaist. Raku, važinėjo po Michigan valstybę, lankydami apylinkes, kur nemažai gyvena lietuvių ūkininkų. Čia turėjo apylinkėse ir vaist. Rakas turėjo savo nuosavybę. Dr. Budrys gerai žinojo, kokius vargus turi Chicagos skautai su stovyklavietėmis. Jie turėjo gausias valstybiniuose parkuose ar tokiose vietovėse, kur netoliese yra barai ir kitokių pramogų vietos, dažnai klaidingais keliais paviliojančios jaunuolius. Tad dr. Budrys ir užsiminė vaist. Raku, kad gera būtų šiose atokiose Michigano apylinkėse skautams susirasti stovyklavietę. Kiek pagalvojęs, gerai išsitaręs, vaist. Rakas už 1 dol. Chicagos skautams 99-riems metams perleido savo mišką, ir taip į skautijos rankas atiteko vieta, kurią, praėjus devyneriems metams, jie smarkiai pagerino ir išpuošė naujais pastatais bei kitokiais patobulinimais.

Chicagos skautijai -- Aušros Vartų, Kernavės ir Lituanicos tuntams -- paskutiniai keleri metai yra jų žydėjimo laikas. Kai kurie iš šių tuntų, ypač Lituanicos berniukų tuntas, net dvigubai padaugėjo narių skaičiumi, visur yra sutelkti puikūs vadovai, skautams visuomet atidarytos savos Jaunimo Centro patalpos sueigoms, kun. Kezys, SJ, asmenyje skautai turi ne tik puikų kapelioną, bet ir ištikimiausią savo draugą, o tikių vadovų, kaip J. Paronis, J. Ivanas, V. Namikas, Vl. Vijeikis, K. Jaunius -- sunku kur rasti. Dar kai Lituanicos tunto prie kyje stovi nepalaužiamos energijos tuntininkas K. Cijūnėlis ir jo adjuntantas R. Račiūnas, Chicagos berniukai skautai gyvena tikrus

sekmadienį, liepos 11 d. Rako miške, saulei iš gėlo dangaus visoje šviesybėje atsivėrus, vyko turbut pačios didžiausios iškilnės per devynerius metus. Iš ryto prie lauko altoriaus miške Skaučių Seserijos dvasios vadas, Draugo moderatorius Pr. Garšva, MIC, atlaikė dialogines lietuviškas mišias, kurias lietuviškoms giesmėmis palydėjo di-

F. Kurgonienė ir dr. S. Budrys prie Lituanicos tunto laivo.

Kernavės mergaičių tuntas, taip smagiai susiglaudęs į krūvą po plačiomis, dangų visai užglobusiomis, lapuočių medžių šakomis. Šiais metais Kernavės stovykla vadovavo sol. Stasio Baro dukra Rita, ir per 2 savaites čia buvo kuo plačiausiai puoselėjama skautiškoji pionierija. Kernavės tuntas taip pat didžiulį jėgą ir vadovų vyrų pagalbą pa-

siūta iš Chicagos stiprią dovaną dr. Budriui, kuria turėjo būti pavaizduoti Rako stovyklą atsilankę spaudos žmonės. Ačiū dr. S. Biežiui, kad jis būdamas plunksnos žmogus, taip nuoširdžiai prisimena ir jaunesniuosis plunksnos bičiulius. Geros sveikatos daktarui ir iki pasimatymo Rake kitą vasarą, kur vėl sužydės gyvoji Lietuva.

Lituanicos tunto kapelionas A. Kezys, SJ, šventina naują pastatą Rako stovyklavietėje. Šalia jo tuntininkas K. Cijūnėlis, šone matyti PLB pirm. J. Bachmas, vyr. skautininkė O. Zailskienė, s. F. Kurgonienė, s. dr. S. Budrys, s. Tallat Kelpša, s. V. Kasniūnas ir kiti.

RŪPINAMASI SLA 80 METŲ SUKAKTIMI

Vasaros karščiams užklupus ir prasidėjus dirbančiųjų atostogoms, sulėtėjo darbas įmonėse, įstaigose, o taip pat ir organizacijų veikimas įgavo vasarišką kryptį: iš pastogių, kur vykdavo susirinkimai, persimetama į parkus, pamiškes, arčiau vandenių ir pavėsių.

Štai SLA kuopos ir apskritys ruošia metines šventes, tradicines gegužines, išvažiavimus į gamtą. Nuo kuopų neatšilėka nei organizacijos centras, tačiau jam dar tenka padirbėti tarp keturių sienų ir pasvarstyti naujus dar-

džiūlis stovyklaujančių skautų ir suvažiavusių tėvų bei svečių choras. Po to buvo persikelta į naują Lituanicos pastatą, kurį pašventino tunto kapelionas kun. Kezys, SJ, dalyvaujant pastato iniciatoriui ir vienam iš pagrindinių kūrėjų -- skt. K. Cijūnėliui, Brolijos vyr. skt. B. Jodeliui, Seserijos vyr. skt. O. Zailskienei, PLB pirm. J. Bačiūniui, LB JAV CV pirm. J. Jasaičiui, LB Chicagos apyg. pirm. inž. Br. Nainiui, visam būriui skautininkų, skautų, tėvų ir svečių. Pastato kūmais buvo pakviesti D. Kurauskienė ir Vl. Vijeikis. Pašventinus pastatą į sieną buvo įkalta garbės lenta su šiuo įrašu:

"LSB Lituanicos tunto tuntininko skt. Kazio Cijūnėlio pareigos darbo atžymėjimui šis pastatas pavadinamas Kaziuo Seklyčia".

Šis pastatas dar ilgas metus švies Rako berniukų stovykloje ir minės darbštųjų tuntininką, atidavusį skautijai savo neišsemiamą energiją.

Po pusvalandžio pašventintas ir jūrų skautų laivas, kurio kūmais buvo skt. F. Kurgonienė ir dr. S. Budrys. Artėjant pavakariui lūdna buvo skirtis su šia lietuviška respublika centriniame Michigane -- Rako skautų stovykla. Bet saulutei slenkant į vakarus, tėvų mašinos vis retėjo, miškas tuštėjo, o jame likosi stovyklaujanti skautai su savo vadovais. Prieš akis tiesėsi 250 mylių kelias, o vadovams džiaugsmas: ačiū Dieviui, kad stovykla taip toli ir tėvai kas vakarą nesimaišo po kojomis ir nardo mūsų tvarkos, belepindami stulnelius ir dukreles...

Taip, šis nuotolis turi gerąją pusę. Tėvai kas vakarą nesimaišo, ir stovyklos vadovybė gali laikytis nustatytos tvarkos bei drausmės. O tai kaip tik į gerą išsina stovyklaujančiam jaunimui, kuriam PLB pirm. J. Bačiūnas pranašauja gražią lietuvišką ateitį.

Beje, šiais metais Rako stovykloje neteko susitikti simpatingojo dr. Stepo Biežio, Skautams Remti D-jos pirm., tiek daug širdies atiduodančio skautijai ir Rako stovyklai, bet miela šis daktaras, nors ir ligos kamuojamas, atsiumė iš Chicagos stiprią dovaną dr. Budriui, kuria turėjo būti pavaizduoti Rako stovyklą atsilankę spaudos žmonės. Ačiū dr. S. Biežiui, kad jis būdamas plunksnos žmogus, taip nuoširdžiai prisimena ir jaunesniuosis plunksnos bičiulius. Geros sveikatos daktarui ir iki pasimatymo Rake kitą vasarą, kur vėl sužydės gyvoji Lietuva.

bus, kurie laukia jo ryšium su organizacijos 80 metų sukaktimi ir ateinančiu jubiliejinu seimu.

Tiems svarbiems reikalams aptarti liepos antrosios savaitės pabaigoje iš Pittsburgho į New Yorką atskubėjo SLA prez. Povilas P. Dargis. Poros dienų pasitarimuose su sekr. B. Pivaroniene, išdo globėjais E. Mikužintėte ir S. Bredžiu, Tėvynės redaktorium A. Sodaičiu ir kitais centro pareigūnais buvo apsvarstyta visa eilė klausimų. Prez. P.P. Dargis ypač kreipė visų dėmesį į ateinančių metų svarbumą, kada Susivienijimas minės savo 80 metų sukaktį. Norima, kad toji sukaktis būtų panaudota narių dvasiai, jų ryžtingumui ir veiklai pakelti, o svarbiausia pačiai organizacijai padidinti. Organizacijos 80 metų gyvavimo ir gražios veiklos minėjimai vyks visose kuopose ištūsus metus, ypač didesniuose lietuvių centruose. Taip pat ir pačiame SLA seime, kuris įvyks ateinančią vasarą Clevelande, toji sukaktis bus iškilmingai paminėta. To seimo ruošimu rūpinasi patys clevelandiečiai, SLA veikėjai, glaudžiai bendradarbiaudami su organizacijos centru.

Pasitarime plačiau buvo aptarti vykstančio vėjaus reikalai. Bus siekiama jį dar daugiau sustiprinti, ypač įtraukiant naujų jėgų į organizatorių eiles. Daugiau vėjaus darbuotojų kaip tik yra pasigendama didesnėse kolonijose, kur jų veikimo dirva yra gana plati, bet iki šiol dar vis nepakankamai naudojama. Organizatoriams gauti naujų narių galimūmai taip pat dideli. Reikia nepamiršti, kad Susivienijimas, šalia visuomeninės veiklos, kuri ypač gyvai reiškiasi kuopose ir apskrityse, teikia savo nariams labai palankiomis sąlygomis naudingas gyvybės ir sveikatos apdraudas. Tikrai nepakankamai patį mūsų visuomenės su jomis yra susipažinusi. Todėl nusispręsta šia prasme daugiau padirbėti, išpopuliarinti SLA apdraudas, jų reikalingumą ir naudingumą, o taip pat nurodant ir lengvatas, kurios duodamos tik

vėjaus metu naujai įsirašančioms.

Liepos 11 d. P.P. Dargis dalyvavo SLA Jaunųjų Komisijos posėdyje Susivienijimo centre New Yorke. Savo ilgesniame žodyje jis nurodė gyvą reikalingą organizaciją stiprinti jaunomis jėgomis, sudarant jaunimui veikimo sąlygas ir patelkiant tautinių ir kultūrinių darbų programą. Palietė ir SLA kultūrinių namų įsigijimą didesnėse kolonijose. Juos steigiant gerai reikia ištyrti ir numatyti, kad tokie namai patys galėtų išsilaisvinti savo pajamomis. Šiuo metu Susivienijimas turi savo namus Atlantic City, N.J. prie vandenyno. Tai labai graži vieta ir jais gali naudotis jaunimas kultūriniam parengimams. P.P. Dargis pakvietė jaunimą suruošti juose kultūrinę savaitę ir kartu gražiai pasilsėti prie jūros.

Po įvairių pranešimų apsvaistytą darbotvarkę numatyti klausimai. Sudaryta tos komisijos darbo komitetas, kuris rūpintis visais reikalais. Jaunųjų komisiją sudaro nariai gyveną įvairiose vietose ir visiems susirinkti dažniau nėra lengva, todėl sudarytas vykdomasis organas. Keltais klausimais pasisakė posėdyje dalyvavę sekr. B. Pivaronienė, išdo globėja E. Mikužintė, Kontr. K-jos narys A.S. Trečionas, N. Bajorienė, P. Dagsys, A. Diržys, J. Kiaunė, D. Penikas, J. Vilpišauskas, A. Sodaitis ir kiti.

Šių pasitarimų metu naujai iškilę klausimai ir sumanymai bus pateikti svarstyti Pildomajai Tarybai ir Vėjaus komisijai. Numatoma, kad Pild. Tarybos suvažiavimas gali įvykti ateinančią mėnesį.

Ateinantieji metai organizacijai labai svarbūs. Bus siekiama, jog jos 80 metų sukaktįje visuomenė daugiau turėtų progų arčiau pažinti seniausią Amerikos lietuvių organizaciją ir jos darbus.

A. Šakys

Skaityk ir platink DIRVĄ

VASAROS ATOSTOGAS

MALONIAI KVIECIAME PRALEISTI

MEŠKOS VASARVIETĖJE

42 Beach Street

Monument Beach, Cape Cod, Mass.

Tel. 759-3251 (Area Code 617)

Rami poilsiui aplinka, šiltas Atlanto vanduo, baltas papludimio smėlis, geras maistas ir malonus patarnavimas užtikrina užsitarnautą poilsį.

Laisvalaikio pajvairinimui:

- valtys — žuvavimui
- teniso aikštė
- sail-fish buriavimui
- vakare tėvams išvykus prižiūrimi vaikai.
- stalo tenisas

Sezono pradžia birželio mėn. 19 d. Prašome rezervuoti sau vietą iš anksto:

S. M. Lušys,
88-01 104th Street, Richmond Hill 18, N. Y.
Tel. VI 9-1193 (Area Code 212).

I. Veitas,
72 Congress Street, Braintree, Mass. 02185
Tel. 843-2146 (Area Code 617).

Sezonui prasidėjus kreiptis tiesiog į MEŠKĄ.

Vėlavos nuleidimas skautų stovykloje, Rako tkyje, Custer, Mich.

Munchenas. Priekyje matyti Frauenkirche, Peterskirche ir rotušė.

PASAULINĖ SUSISIEKIMO PARODA MUENCHENE

Šių metų birželio 25 d. Bavarijos sostinėje, viename turistų labiausiai pamėgtų miestų, Vokietijos meno ir... alaus centre -- Muenchene buvo atidaryta I-ji pasaulinė susisiekiimo paroda, su trumpintai vadinama IVA. Teko dalyvauti atidaryme ir šešias valandas prabėgom apžiūrėti visus skyrius ir... konstatuoti, kad vėliau, progai esant, teks tai parodai paskirti dieną - dvi, svarbiausia, kad pusės milijono kv. metrų plote įrengta paroda iš tikrųjų didelio mato, kiekvienas paviljonas perpildytas foto nuotraukomis, grafiškais brėžiniais bei įvairiausiais eksponatais, kad

V. ALSEIKA

vienos dienos apžiūrėti -- per maža.

Paroda veiks ligi š.m. spalio 3 d. ir tikimasi, kad ją aplankys keturi milijonai žmonių. Tuo būdu Muenchenas bus patrauklesniu turistų centru. Kiekvienas atvykęs pasirūpins apžiūrėti IVA ir tik po to suskubs aplankyti barokinės Muencheno bažnyčias, muziejus, pinakoteką su pasaulio gėnių - tapytojų darbai, įvairius paminklus, parkus, vasaros metu specialiai veikiančią operą ir kt. Čia jau nekalbama apie alaus "tvirtoves" bei kitas Muencheno prašmatnybes.

Šio miesto lankytojams vis dėlto įsidėmėtina, kad vykstant parodai, įvairiems kongresams bei šaip suvažiavimams, viešbučiuose paprastai pritrūksta kambarių, tad tenka kartoti patarimą: jei esate turistai, pasistenkite kambarį užsakyti iš anksto, arba pernaktokite Augsburgėje bei kitame netolimame mieste, bet to, jei atvykstate traukiniu, bandykite laimėti stoty, vad. kambarių nurodymo biurė.

Taip, parodą lanko tikstančiai vokiečių vietos gyventojų bei užsienio svečių. Šių pastarųjų daugiau, nes vietos gyventojai, kaip jau įprasta, neskuba ir jiems la-

biau rūpės rugsėjo mėn. viduryje prasidėsianti kasmetinė alaus šventė -- Oktoberfest. Pasidomėjus vienos savaitės statistika, pasirodė, kad IVA parodos lankytojai buvo iš 22 pasaulio kraštų, daugumoje vyrų.

Paroda tiek perkrauta įvairiais techniška eksponatais, brėžiniais, išradimais, kad gal ir iš tikrųjų ji mažiau patraukia dailiai lyčiai. Dabartinė paroda pradžioje taip pat turėjo atstovauti tik Vak. Vokietijai, bet atsiradus kai kurioms aplinkybėms, ji virto pasauline. Dalyvauja daugiau kaip 30 valstybių -- jų įnašas išskaidytas po įvairius skyrius, tad parodoje nerasia, kaip įprasta, atskiro JAV, italų, prancūzų ar olandų paviljono.

Paviljonų esama daugiau kaip 20. Kiekviename jų, tematinė tvarka, paskiri susisiekiimo ar ryšių bei jiems artimų sričių skyriai. Pvz. pirmojoje halėje lankytojas randa informaciją, pinigų keitimo vietas, spaudos skyrių, toliau seka paštas bei telegrafas, jūros ir vidaus vandenų laivininkystė, radijas ir televizija, geležinkeliai, gatvių susisiekiimas, kalnų geležinkeliai, geležties, plieno, chemijos bei sintetinių medžiagų panaudojimas susisiekiime, automobiliai, oro bei erdvės susisiekiimas, dar platus turistikos skyrius. Kiekvienas tų skyrių turi bent keletą ar kelloika mažesnių skyrių. Jų ne vienas patraukia akį ypatingais eksponatais: pašto skyriuje lankytoją stebina automatizacijos priemonės, pašto ženklų spausdinimas, laivininkystės skyriuje -- pastatytas prekybos laivas "Bavaria" kurio modelis kaštavo porą milijonų markių, pašto bei olandų laivininkystės skyriuje patrauklūs objektai -- baseinai bei spalvoti filmai, šveicarai įrengė Cincaramą, apvalioje salėje lankytojams parodomos netik šveicarų gam-

tos grožybės, bet ir įvairios jų susisiekiimo priemonės -- tai vienas mėgiamiausių pastatų.

Parodos plote nuolat zuja vie-nabėgis, šveicarų pastatytas geležinkelis ir lėtai iš vieno parodos krašto į kitą vielomis slenka kalnų susisiekiimo vagonėliai, Visai atskirai, bėguose, pristatyta įvairaus tipo traukinių vagonų, garvežių. Kasdien iš parodos ploto į Augsburgio miestą vyksta specialus traukinys -- jis rieda 135 mylių greičiu. Šioje srityje V. Vokietija atsilieka nuo Prancūzijos -- joje jau išrastas 270 mylių greičiu riedas "oro traukinys". Ar tie greitieji traukiniai prigis, nes reikia brangių įrengimų, jiems kildavo vingiai ir kt. Publiską labiau domina automobilis, kuris galėsias pakilti ir skristi, bet... ir toji naujiena tegalės atsirasti po kelių dešimtmečių.

Skaitytojų nuomonės

SIUNTINIAI IR MUTAI

Paskutinis mutų pakėlimas siuntiniams į Sovietų Sąjungą, siuntimą padarė visiškai absurdu. Keista, kad lietuvių ir kitų tautybių spauda apie tai tyli, o siuntėjai tik vienas kitam padėjuoja. Lietuvių, latvių estų bei ukrainiečių spauda, taip pat ir žydų spauda bei radijo programos turėtų rimtai tuo reikalu susirūpinti ir padirbėti. Darbas gana aiškus -- sustabdyti siuntinių siuntimą, o ypatingai užsakymą prekių, gamintų Sovietų Sąjungoje. Tą būtų galima padaryti siuntėjams bendradarbiaujant. Tik ypatingai kritiškai atvejai galėtų būti išimtim. Vestuvių, krikštynų ar panašūs atvejai neturėtų būti kritiškais.

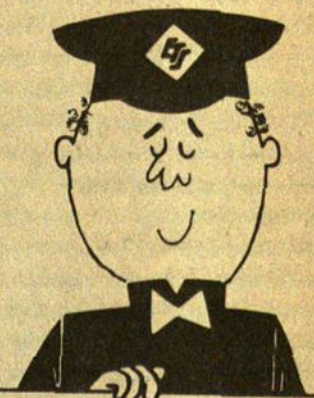
Reikia turėti mintyje, kad Sovietų Sąjunga šiuo metu yra investavusi šiek tiek kapitalo, eksponatų išstatymui New York'e, bei įvairioms brošūroms. Sumažėjus užsakymams, pirmiausia bendrovės rastų intereso Sovietus gerokai paspausti. Bendrovės personalas yra gana brangus ir gana sunkiai randami žmonės tam darbu. Sustojus ar bent kritiškai sumažėjus siuntiniams bent kuriam laikui, bendrovės atsistotų sunkioje padėtyje dėl personalo išlaikymo ir darytų viską kas galima, kad išgavus padoresnius mutų tarifus. Be spaudos ir radijo programų turėtų prisijungti ir tautybių bendruomenės -- kiekviena proga parengimuose ir pan. raginant siuntėjus susilaikyti nuo siuntinių siuntimo. Jeigu toks žygis pavyktų ir siuntėjai tam paklustų -- tikriausiai būtų galima išgauti daug žmoniškėsnius mutų tarifus. Bet kas tą darbą pradės?

J. Pavilčiūš
Bruckford, Ind.

AUKOS DIRVAI

E. Maezer, Cleveland	4.00
J. Paľis, Chicago	4.00
F. Šalpa, Flushing	1.00
J. Dalbokas, Chicago	1.00
B. Onitnas, Atlantic City	10.00
V. Selenis, Fraser	4.00
J. Žėglys, Frankfurt	2.00
K. Domarkas, E. Chicago	3.00
V. Skirmuntas, Kenosha	2.00
A. Bliudzius, Detroit	1.00
S. Jurgaitis, Cleveland	5.00
V. Petkus, Cleveland	3.00
J. Kasmauskas, Dorchester	4.00
J. Žvynys, Chicago	10.00
P. Matekūnas, Richmond Hill	5.00
L. Matukas, Toronto	1.00
J. Stankus, Rochester	1.00
Dr. V. Ramanauskas, Cleveland	5.00

Vairuotojas laukia jūsų!

IR VĖL CTS PRAMOGINĖS EKSKURSIJOS

- August 8
?? Mystery Tour ?? -- \$2.25
- October 2
Ohio Swiss Festival Tour
Sugar Creek -- \$4.25
- October 10
Fall Foliage Tour -- \$2.25
- Until September 4
Cedar Point Specials
Every Mon., Wed., Sat. -- \$3.25

Pasižymėkite kalendoriuje. Apie bilietų kainas vaikams ir dėl kitų detalių papigintiems bilietams gauti, kelionės laiką ir kt. RASYKITE: CTS FUN TOURS, 1404 E. 9th St., Cleveland, Ohio 44114.

Užsakant bilietus paštu, siųskite čekius į CTS FUN TOURS, 1022 Carnegie Ave. Cleveland, Ohio 44115, arba įsigykite bilietus CTS Information Booth, Public Sq. WELCOME ABOARD!

KAI JŪS NORITE SIŪSTI

SAVO GIMINĖMS AR DRAUGAMS, GYVENANTIEMS U.S.S.R. DOVANŲ SIUNTINIUS, TAI PASIRINKITE SAUGIAUSIĄ KELIĄ:

1. Nuspręskite ar jūs norite siųsti iš čia esančių prekių ar užsakyti, pav. Automobilį, Motociklą, Siuvamą mašiną, televiziją ar maisto siuntinį.
2. Pasinaudokite patikimos ir turinčios gerą vardą firmos patarnavimu.
3. Žinūrėkite, kad firmos personalas turėtų patyrimo ir mokėtų tvarkyti Jūsų užsakymą.
4. Patikrinkite ar toji firma turi reikalingus dokumentus.
5. Pasirinkite firmą, turinčią ilgą patyrimą tame biznyje. Kai visa tai persvarstysite, tai įsitikinsite, kad geriausiai Jums tiks turinti jau virš 30 metų patyrimą

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

CENTRAS YRA 716 Walnut St., PHILADELPHIA, PA. 19106
Tel.: WA 5-3455

SKYRIAI:

PHILADELPHIA
632 W. Girard Avenue
Philadelphia, Pa. 19123
WAlnut 5-8878

BLOOMFIELD, N. J.
228-230 Montgomery Street
Bloomfield, N. J.
Phone: 748-8524

BALTIMORE
3206 Eastern Avenue
Baltimore 24, Md.
DI 2-2374

BOSTON
390 West Broadway
South Boston 27, Mass.
AN 8-8764

CHICAGO
4102 Archer Avenue
Chicago 32, Ill.
FR 6-6399

Branch
2242 W. Chicago Avenue
Chicago 22, Ill.
BE 5-7788

CLEVELAND
7023 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
UT 1-0807

DETROIT
6460 Michigan Avenue
Detroit 10, Mich.
TA 5-7560

ELIZABETH
943 Elizabeth Avenue
Elizabeth, N. J.
EL 4-7608

HAMTRAMCK
11415 Jos. Campau Avenue
Hamtramck 12, Mich.
TO 8-7940

KANSAS CITY
18 S. Bethany
Kansas City, Kansas
AT 1-1757

LOS ANGELES
3216 Sunset Blvd.
Los Angeles 26, Calif.
NO 5-9887

MIAMI
2755 Biscayne Blvd.
Miami 37, Florida
FR 9-8712

MINNEAPOLIS MINN.
217 E. Hennedon Street
Minneapolis 14, Minn.
FE 2-4908

MILLVILLE
19 Westwood Terrace
Millville, N. J.
825-5362

NEW BRITAIN
c/o N. Yazkewich
165 Hartford Avenue
New Britain, Conn. 06051

NEW YORK, N. Y.
48½ E. 7th St.
New York 3, N. Y.
GR 2-1785

OMAHA
5524 S. 32nd Street
Omaha, Nebr.
731-8577

PITTSBURGH
346 Third Avenue
Pittsburgh 22, Pa.
GR 1-3712

ROCHESTER
683 Hudson Avenue
Rochester 21, N. Y.
BA 5-5923

SAN FRANCISCO
1236 Ninth Avenue
San Francisco 22, Calif.
OV 1-4229

SEATTLE, WASHINGTON
1512 N. 39 St.
Seattle, Wash. 98103
ME 3-1853

TRENTON
730 Liberty Street
Trenton, N. J.
LY 9-9163

Tinkami rūbai duoda gerą savijautą

DĖMESIO

Pas mus Jūs rasite vyrų pasaulį! -- Mes aprensime Jus nuo galvos iki kojų. Puikiausias pasirinkimas geriausių gaminių vyrų aprangai.

BOTANY „500“ kostiumai ir paltaĩ.
MANHATTAN marškiniai,
LEE ir DISNEY skrybelės.

Krautuvėje Jūs laukiami kasdien, o sekmadieniais nuo 10 iki 4 val.

H. Seigan

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR BATŲ KRAUTUVĖ

4630-32 S. Ashland Ave., Chicago 9, Ill. Telef. YA 7-1272

Čia gausite geras prekes pigesne kaina ir ilgesniam išsimokėjimui be nuošimčių!
Mandagus patarnavimas lietuvių kalboje.

PELNYKITE DIVIDENTUS KETVIRČIAIS VISOMS TAUPYMO SĄSKAITOMS

NEATIDELIOJANT ATIDARYKITE SĄSKAITĄ DABAR

4½% DIVIDENTAI ISSIUNČIAMAI PAŠTU KETVIRČIAIS... INVESTMENT SĄSKAITOMS.

"SERVING YOU SINCE 1922"

Indėliai apdrausti iki \$10,000 federalinės valdžios įstaigos

ST. ANTHONY SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1417 So. 49th Court, Cicero, Illinois 60650
Juozas F. Gribauskas, sekretorius
Chicago Phone: Area Code 312; 242-4395;
Suburban Phone: 656-6330.

MIELI TAUTIEČIAI!

Pasiremdami ilgamečiu patyrimu ir nuolatiniams prekybiniais ryšiais su Lietuva kviečiame per mus pasiųsti giminiams Tėvynėje tai, kas ten naudingiausia ir reikalinga.

Siūlome šiuos vertingus siuntinius labai aukšto kokybės dovanų ypatingai nuspaustumis kainomis, įskaitant Sov. muitą ir pasiuntimą.

LKS: Vyr. arba mot. angliško gabardino lietpaltis; 3½ jardų angliškos vilnonės medžiagos kostiumai ir 4 jardai puikaus nepermatomo nailono suknelė, tik už \$66.00.

P-3: 6 jardai šiltos angliškos vilnonės medžiagos dviems paltams ir 3½ jardų ekstra geros viln. angl. medžiagos kostiumai tik už \$75.00.

V-3: 10½ jardų labai tvirtų gražių vilnonių angl. medžiagų 3 eilutėms, tik už \$55.00.

N-4: 16 jardų keturioms suknelėms nepermatomo sunkaus pageidaujamy spalvų labai gražių raštų nailono, tik už \$45.00.

Y-3 ir N-4 jungtinį siuntinį skaitome tik \$86.00 (susi- taupo pasiuntimo išlaidos).

Ir patį vertingiausiajį SM siuntinį: 6 vilnonės kašmiro skarelės su gėlėmis įvairių spalvų; 6 itališko šilko elegantiškos gražių raštų skarelės ir 3 skotiškos vilnos arba orlono labai šilti susegami arba per galvą užmaunami megztiniai, tik už \$65.00.

Garantuotas ir apdraustas pristatymas per 3-4 savaites. Gavėjams nereikia nieko primokėti. Viskas įskaiciuota į nurodytas kainas.

BALTIC STORES, Ltd.

(Z. JURAS)

421, Hackney Rd., London, E. 2., England

Seniausia lietuvių bendrovė Anglijoje, veikianti nuo 1938 m. Atstovai JAV:

L. Venckus, 7030 So. Talman Ave., Chicago, Ill. Tel. 436-0494.

GAIVA, 3570 West Vernor, Detroit 16, Michigan.

COSMOS, 327 W. Broadway, So. Boston, Mass.

*** DR. EDMUNDAS IR MILDA LENKAUSKAI** šį savaitgalį išskrenda mėnėsiui atostogų į Europą. Lankysis Vokietijoje, Italijoje, Ispanijoje, Prancūzijoje ir kt.

*** VL. BLINSTRUBAS**, St. As-trauskas ir St. Lukoševičius išvyko savaitėi atostogų į Kanadą. Šį savaitgalį žada praleisti ALT S-gos Chicagos sk. ruošiamame pobūvyje Jonynų vasarvietėje.

*** SKULPTORIUS VYTAUTAS RAULINAITIS** yra išvykęs ilgesniam laikui į New Yorką, kur dail. V. Jonyno studijoje dirba prie skulptūrų realizavimo.

*** P. SAKAS** su ponia buv. Motel Rūta savininkai, Californijoje pardavę savo verslavietę leidosi ilgesnėn kelionėn po Kanadą ir Ameriką.

Buvo sustoję Clevelande ir ta proga atsilankę Dirvos redakcijoje, palikę laikraščiuo paremti 10 dol. auką.

Aplankę gimines ir pažįstamus vidur, Amerikos miestuose, žada vėl įsikurti tinkamoje motelių verslavietėje.

*** CLEVELANDO NERINGOS** ir PILĖNŲ tūntai stovyklauja prie Pymatūning ežero.

Clevelando visuomenė maloniai kviečiama šį šeštadienį, lie-

pos 31 d., stovyklą aplankyti. Vakarė vėliavos nuleidimas, žodžiai, laužas. Pradžią apie 8:00 val. vakaro.

Stovyklų vadovybės kviečia jus gražioje gamtoje praleisty kelias valandas.

*** H. MACIJAUSKAS**, Dirvos linotipininkas, išvydėjo savo seserį į San Francisco, iš kur ji su vyru grįžta į Australiją po ilgesnės viešnagės Amerikoje.

Savo atostogas jau baigia Dirvos administratorė M. Marcinkevičienė.

*** COUNTY AUDITOR RALPH J. PERK**, kandidatas Clevelando burmistro vieta, visomis turimomis priemonėmis kovoja už įstatymo pravedimą Ohio Atstovų Rūmuose, kuriuo būtų atidedami nekilnojamo turto mokesčiai vyresnio amžiaus žmonėms.

Dėl tų mokesčių vyr. amžiaus žmonės išsilaiką iš menkų pensijų išleidę sutaupas gydymuisi ir dėl kitų priežasčių privalo apiešiti savo nekilm. turimą ir eiti į prieglaudą ar ieškoti prieglobsčio pas gimines ir pan.

Daug kas daroma vyr. amžiaus žmonių socialinei globai pagerinti, tačiau yra neaiškios priežastys opozicijos šiam įstatymui praveisti.

Todėl Ralph J. Perk ir daro spaudimą į Ohio atstovus, kad tas mokesčių atidėjimo įstatymas būtų kuo greičiausiai praveistas.

*** CLEVELANDO VASAROS ORKESTRO** programoje numatyti du įdomūs koncertai, vadovaujant dirig. Louis Lane. Trečiądienį, rugp. 4 d. koncertas pavadinamas "Great Songs of the 1920's and 30's". Solo dainas patieks Anita Darlan ir Nolan van Way. Penktadienį ir šeštadienį L. Lane

diriguos Rodgers ir Hammersteino kūrinių koncertams, taip pat dalyvausiant eilei solistų.

Koncertai vyksta 8:30 val. vak. vėsinamoje Public Auditorium saėje.

Billietus iš anksto galima įsigyti Burrows krautuvėse ir Seve-rance Hall kasoje.

*** BALTIJOS AIDŲ RADIO** programa šeštadienį, liepos 31 d., Ciurlionio ansamblio namuose rengia vakarą su šokiais, kuriame programą atliks estų, latvių ir lietuvių jaunimo talentai. Pradžią 8 val. vak. Įėjimas -- 2 dol. auka radijo programai išlaikyti.

Visi lietuviai maloniai kviečiami dalyvauti ir paremti Baltijos Aidas.

*** SLA 14 KUOPOS** narių susirinkimas įvyks rugpjūčio mėn. 3 d. 7:00 val. vakare Lietuvių Sa-lėje. Bus aptariami įvairūs kuopos reikalai ir priimami ap-rūdų mokesčiai. Kuopos nariai prašomi susirinkime būtinai dalyvauti. Primenama, kad kas ant-rą mėnesį įvykstančių kuopos narių susirinkimų reikalu specialūs pranešimai nesuntinėjami. Taigi, prašome sekti spaudą ir įsidėmėti ten skelbiamas susirinkimų reikalu žinias bei da-tas.

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBO GEGUŽINĖ

Clevelando lietuviškos visuomenės vasaros metu įvairiausių parengimų - gegužinių virtinėje vienas įdomiausių parengimų būna Amerikos Lietuvių Piliečių Klubo metinė gegužinė. Klubo vasarinio parengimo įdomumas glūdi tame, kad į jį suplaukia visokio amžiaus ir nusiteikimų tautiečiai kartą metuose pabendrauti ir smagiai praleisti popietę gamtoje. Klubo parengimai, tai berods vieninteliai parengimai, kuriuose sutelpa visi Klubo nariai bei jų šeimoms, nesiskirstant į nelemtus "jūs" ir "mes", arba "senuosius" bei "naujuosius" ateivius.

Amerikos Lietuvių Piliečių Klubo narių šios vasaros gegužinė įvyksta rugpjūčio 8 d., sekmadienį Niaurų sodyboje. Nariai, kurie neturi automobilių, į parengimą galės nuvykti autobusu, kuris keleivius paims prie Lietuvių Salės, rugpjūčio 8 d. sekmadienį, po pamaldų. Norintieji keliauti autobusu, prašomi užsirašyti iki rugpjūčio 8 d. Lietuvių Klube darbo valandomis.

Gegužinės metu veiks bufetas, gros muzika, bus įvairūs žaidimai ir dovanų paskirstymas.

Lietuvių Klubo Direkcija patikslina, kad gegužinė ruošiama tik Klubo nariams bei jų šeimoms. Visi nariai, vykstant gegužinėn, turi turėti ir nario kortelę, o kas kortelės dar neturi, prašomi ją įsigyti Lietuvių Klube iki rugpjūčio 7 d. vakaro.

*** Apdraudos reikalais** geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

TENISO PIRMENYBĖS

Š. Amerikos Pabaltiečių Individualinės lauko teniso pirmenybės įvyks š.m. liepos 31 -- rugpjūčio 1 d. Chicagoje, Ill.

Pirmenybėse dalyvavimas yra atviras visiems lietuvių, latvių ir estų žaidėjams. Dalyvių skaičius visos rungtyse neribojamas.

Pirmenybės vyks Brother Rice High School teniso aikštėse, West 102 St. prie South Pulaski Ave. (Ten pat vyko šių metų pabaltiečių krapešinio ir tinklinio pirmenybės). Dalyvių registracija vyksta šeštadienį, liepos 31 d. nuo 10:00 val. iki 10:30 val. ryto aikštėse. Varžybų pradžia: 10:30 val. ryto.

Dalyvių registracija vykdoma per sporto klubus ar pavieniai šiuo adresu:

Mr. V. Grybauskas, 10158 South Eberhart, Chicago, Ill. 60628 (tel. 468-6924) arba nesusipėjusiems -- aikštėje, šeštadienį liepos 31 d. iki 10:30 val. ryto.

Smulkios informacijos yra išsiuntinotos visiems klubams. Informacijų neturintiems patarti-na telefonu kreiptis į V. Grybauską.

Kadangi varžybos yra atviros visiems, klubai ir pavieniai tenisistai prašomi kuo daugiau varžybose dalyvauti. Ypatinai raginame Chicagos ir apylinkių žaidėjai.

Vysk. Pr. Brazys priima Clevelando organizacijų vardu paruoštą adresą. Iš kairės adresą įteikusias moksleivės Neimanaitė ir Banionytė. Toliau matyti kun. Goldikovskis, A. Kasiulaitis, S. Laniauskas, kleb. J. Angelaitis ir vysk. Pr. Brazys.

V. Rocifinas, dr. A. Čepulis, Vysk. Pr. Brazys, dr. Vl. Ramanauskas, inž. Brizgys priėmimo metu dr. Vl. Ramanausko namuose.

LIETUVIŲ SALĖ-SVETAINĖ

6835 Superior Ave., Cleveland, Ohio
Tel. EX 1-1143

Tai sava, lietuviška pastogė įvairiems parengimams, koncertams, susirinkimams, parodoms, vaidinimams, šokiams rengti.

REMDAMI SAVUS — REMIATE SAVE.

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
SINCE 1909

13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and REMODELING LOANS
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON
FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue 936 East 185th St.
EN 1-1763 KE 1-7770

CLEVELANDO NAMŲ IR GELIŲ PARODA

Paroda nutarta ruošti 1966 m. nuo kovo 5 iki 13 d. Frank M. Murphy ir Louise E. Madsen paskirti parodos direktoriais.

Tuos nutarimus padarė Building Expositions, Inc. patikėtiniai savo posėdyje liepos 20 d.

IŠNUOMOJAMAS BUTAS

3 dideli kambariai (su virtuve ir vonia). 5 min. iki šv. Jurgio parapijos. Pirmame aukšte, priekyje.
1251 E. 61 gt.
(rakto prašyti 1249 E. 61 gt.) (84-86)

PARDUODAMAS NAMAS

Prie E. 185 gt. žemas bungalow. 4 kamb. apačioj, 3 -- viršuj. Viršuje yra ir virtuvė. Prie pat Naujosios Parapijos. \$17,900
Teirautis tel. 481-1313 (83-84)

PALIK AŠARAS MASKVOJE

B. ARMONIENES atsiminimai iš tragiškų pergyvenimų Sibire jau išėjo lietuviškąja laida.

KAINA 3 DOL. Gaunama Dirvoje ir pas knygų platintojus.

ATSILANKĘ Į DIRVĄ
6907 Superior Ave.,

rasite ne tik naujausių ir seniau išleistų lietuviškų knygų, bet yra gausus pasirinkimas plokštelių, rankų darbo medžio drožinių, audinių ir gintaro išdirbinių.

Istaiga atdara kasdien iki 5:30 val. vak. šeštadieniais iki 2 val. p. p.

JOSEPH & FEISS CO.
2149 W. 53 St.

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS! PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

• Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokam visus pašto persiuntimo išlaidas.

• Dabartinis dividendas 4½% išmokamas du kart per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747
OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4; Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

I VILTIES DRAUGIJOS IR ALTS-GOS kvietimą prisidėti prie paskelbto vėjau, kaip ir visuomet, skubiai atsiliespė negausūs nariai, bet į bendrą reikalą gyvai reaguoją ALTS skyriai, East St. Louis skyrius, per išdin. J. Kleinaitį, padidino savo įnašą Vilties dėjai visu 50 dol., o Los Angeles sk. -- per pirm. A. Mažeiką -- 25 dol.

Iš pavienių Vilties d-jos narių atsiliespė J. Jurevičius -- 50 dol, ir Bronius Kasakaitis -- 50 dol.

Atostogų metų baigiantis tikimės, kad neužilgo atsiliesps ir kiti ALT S-gos skyriai bei pavieniai Vilties d-jos nariai.

BALTIJOS TAUTŲ DIENA PASAULINĖJE MUGEJE NEW YORKE

Lietuvių Komitetas Pasaulinei Parodai jau buvo nutaręs, kad rugsėjo 5 d. įvyks bendras Baltijos tautų -- lietuvių, latvių ir estų pasirodymas -- DIENA.

Liepos 16 d. Lietuvių Atletų klubo salėje, Brooklyn, N. Y., įvyko LKPP susirinkimas, kad išgirsti pranešimus apie birželio 13 dienos parengimą -- Lietuvių Dieną. LKPP pirm. A. Vakselis pranešė apie pastebėtus trukumus ir prašė nepakartoti rugsėjo 5 d. bendram pasirodyme. Pirmininkas informavo susirinkimą, kad komiteto narys Antanas Snieckus per Vienybės Nr. 18, be pagrindinio ir neteisėtais užmetimais kaltino LKPP.

Jadvyga Matulaitienė padarė keletą pastabų dėl birželio 13 dienos minėjimo trukumų, patardama jų išvengti ateityje, o ypač pastebėjo, kad į birželio 13 d. minėjimą atėjo pora moterų neva tautiniais rūbais, kurie nedarė garbės lietuviams ir iš viso, su tokiais rūbais nederėtų rodytis viešai.

Kalbant apie Baltijos tautų bendrą dieną New Yorko mugėje p. J. Matulaitienė pranešė, kad jau yra pažadėję dalyvauti šios lietuvių šokėjų grupės: Philadelphia lietuvių šokėjų grupė "Žilvinas" -- vad. Viltė Puzinienė Waterburio "Sūduva" -- ved. Gražvyda Maurutienė; Bostono Tautinių šokių Sambūris -- vad. Ona Ivaškienė; New Haven, tautinių šokių grupė "Vijurkas" -- vad. Lina Mikalavičiūtė; Rochesterio, tautinių šokių grupė "Lazdynas" -- ved. Jadvyga Keiginienė; New Jersey lietuvių šokėjų grupė "Baltija" -- ved. Vladas Melinis ir Maironio šeštad. mokyklos ir New Yorko tautinių šokių grupės, vadov. Jadvygos Matulaitienės.

Chorvedžiai irgi deda visas galimas pastangas, kad galimai geriau pasirošus su savo chorais. LKPP komisija dažnai posėdžiauja su latviais ir estais dėl bendro rugsėjo 5 d. pasirodymo. Išdininkas ir finansų

komisija susirūpinę dėl reikalingų lėšų, kurios bus reikalingos lietuvių programos dalyviams, o ypač jaunuoliams šokėjams ir kitiems reikalams.

Prieš birželio 13 d. minėjimą buvo pavogta Lietuvos vėliava, o kiek anksčiau apgadintas lietuviškas kryžius, kurių atstatymas daug kainavo, o apdrauda irgi labai brangi. Aukos yra reikalingos, aukotojai bus labai vertinami. Išdininko adresas: A. Šetikas, 84-11 101 St., Richmond Hill 18, N. Y.

Ponių Helen V. Kulber ir Kazimieros Genevičienės rūpesčiu yra sudarytas komitetas ir gautos nemokamai patalpos Better Living Center, New Yorko mugėje, kur yra įrengta Lietuvos kaimo vestuvių lėlių paroda. Čia tūkstančiai lankytojų turi progos kiekvieną dieną išgirsti apie Lietuvą ir lietuvius. Geras ir naudingas darbas Lietuvos laisvinimo naudai.

A. S. Trečiokas
spaudos ir inf. kom. pirm.

* VYTAUTAS KLEMAS, išlaikęs baigiamuosius daktarato egzaminus Braunschweigo Techniškoje Universitete, dėvėdamas tradicinį "Doktorhut" priima gėles ir sveikinimus iš bičiulių. Po pustrėčių metų studijų ir tyrimo darbų elektroinžinerijos srityje naujasis daktaras grįš rugsėjo 1 d. su šeima į Philadelphia.

Mielą bičiulį

JUOZĄ JUREVIČIŲ,

jo mylimam broliui Karoliui Lietuvoje mirus, nuoširdžiai užjaučiame

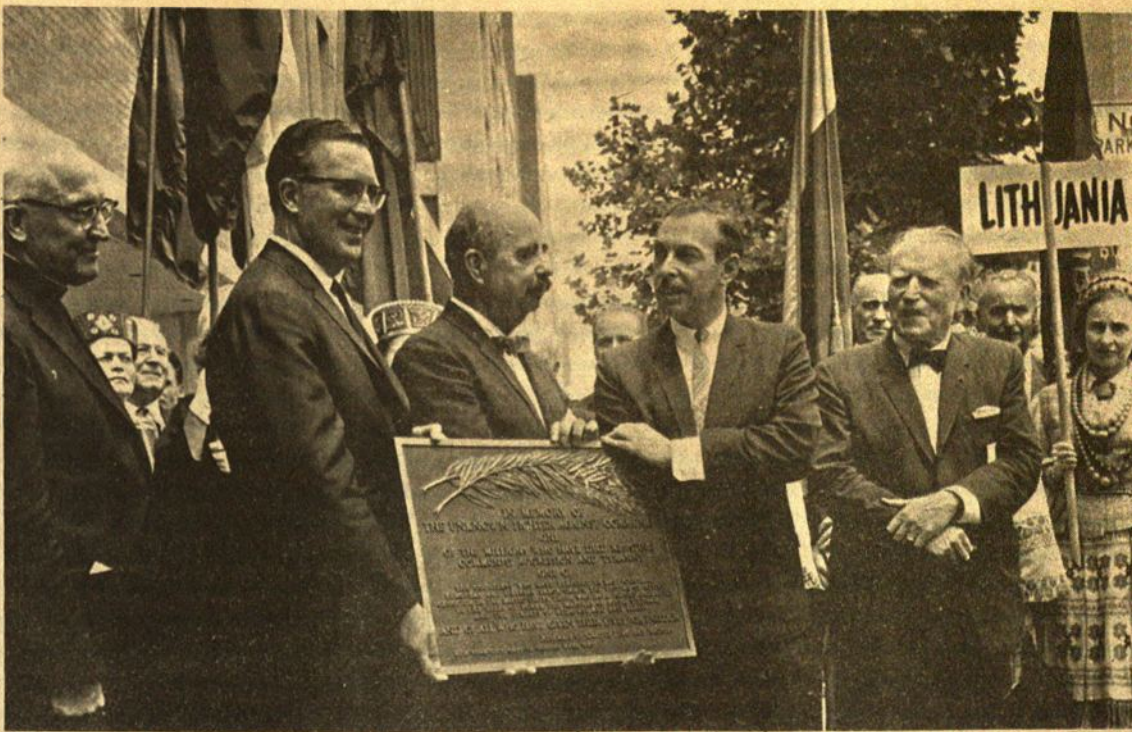
Dr. Juozas ir Eugenija Bartkai

A. A.

ADOLFUI KRIAUCĖLIŪNUI

mirus, žmoną, dukrą, sūnų ir artimuosius užjaučia ir kartu liūdi

Gediminas ir Kęstutis
Biskiai su šeimomis

JAV Kongreso atstovai O. R. Reid ir L. L. Wolff, pasakė kalbas priešais Jungtines Tautas pavergtųjų tautų savaitės progą, laiko bronzinę lentą skirtą priminimui milijonui žmonių žuvusių nuo komunistų agresijos ir tiranijos. Vidury stovi Pavergtųjų Europos Tautų seimo pirmininkas W. Gemeni, Kairėje krašte prel. J. Balkūnas ir dešinėje krašte VLIKo pirm. V. Sidzikauskas ir dr. M. Žukauskienė. Vyt. Maželio nuotrauka

PAVERGTŲ TAUTŲ SAVAITĖ NEW YORKE

New Yorko lietuviai liepos 18 d., sekmadienį su pamaldomis didžiojoje šv. Patriko katedroje ir iškilėmis priešais Jungtines Tautas pradėjo Pavergtųjų Tautų savaitę, kuri tęsiasi iki liepos 24 d.

Po 9 pavergtųjų tautų vėliavų pakėlimo, pagrindines kalbas pasakė kongresmanas Ogden R. Reid (R. N. Y.) ir Lester L. Wolff (D. N. Y.), griežtai pasisakydami prieš Sovietų Sąjungos užmačias užvaldyti demokratinį pasaulį. Jų kalbos pertrauktos ilgais plojimai. Išpūdinga kalba tos dienos iškilmes užbaigė msgr. J. Balkūnas atkreipdamas dėmesį, kad priešais Jungtines Tautas daugybės tautų plevesuojančių vėliavų skaičiuje nėra pavergtųjų tautų vėliavų.

Iškilmes stebėjo ir užfiksavo NCBS News televizijos ir radijo stotis ir amerikiečių spaudos atstovai sekancią dieną įvykį aprašė savo laikraščiuose.

Milijoninio tiražo Daily News kiekviena proga teigiamai aprašo pavergtųjų tautų tragediją. Ir šį kartą pirmą vietą skyrė pavergtoms tautoms, aprašydamas tos savaitės reikšmę.

CHICAGO

* UŽ DR. MYKOLO VAITĖNO sielą pamaldos bus atlaikytos š. m. rugpjūčio mėn. 1 d. 11 val. Chicagoje, Tėvų Jezučių koplyčioje. Šv. Mišias užprašė akademiškai skautai, Vėlonies pažįstami, akademiškai skautai, gydytojai kviečiami dalyvauti ir tuo pagerbti šviesų mirusiojo atminimą.

PARENGIMAI

SPALIO 9 D., Šeštadienį, M. Katiliškio pagerbimas - literatūrinis vakaras. Baletoteatro patalpose.

SPALIO 30 ir 31 D. (šeštadienį ir sekmadienį) Santaros šviesos globojamas dramos vakaras, pristatant Nijolę Martinaitytę ir Joną Kelečią. Trys vienaveiksmės dramos. Baletoteatro patalpose.

GRUODŽIO 21 D. Naujų metų sutikimas kaip ir pernai, toje pačioje vietoje, Mar Lac House, Oak Park.

BOSTON

MINKŲ RADIJO GEGUŽINĖ

Rugpjūčio 8 d. Romuvos Parke, Broktone, bus paskutinis šios vasaros didysis, linksmas, metinis, seniausių Naujoje Anglijoje lietuvių radijo programų 31-rių metų sukaktuvinis piknikas.

Šio pikniko, kaip ir kitų metų piknikų, programa bus įvairi, naudinga ir įdomiausia laimėjimo ir įžangos dovanos, šokių varžybos su dovanomis, metinis gražuolės "Miss Lithuania of N.E." rinkimas. Lietuvių tautiniai šokiai

Iš LB Centro Valdybos veiklos

JAV Lietuvių Bendruomenės Centro valdybos posėdis liepos mėn. 14 d. ALT biuro patalpose praėjo darbingoje nuotaikoje. Tai buvo šioje kadencijoje keturioliktoji valdybos posėdis. Bendruomeniniai reikalai nelaukia pototogiųjų vėsenų dienų, todėl ir Centro valdybos darbas nesustojė vasaros atostogų ir karščių metu.

VITRINA WASHINGTONO AERODROME

Lietuvių atstovybė Washingtono yra gavusi vitriną Dulles International Airport, kur Federal Aviation Agency ruošia įvairių tautų būdingą kultūrinių bei meno dalykų parodą, š. m. rugpjūčio - lapkričio mėn. Per šį aerodromą vyksta svarbiausias Washingtono, kaip JAV sostinės, judėjimas. Todėl mūsų vitrinos įrengimas greta kitų tautų bus svarbus ir reikšmingas.

Nesenai įsikūrusi Washingtono LB apylinkė dar finansiniai nėra pajėgi vitriną įrengti, todėl prašė LB Centro valdybos paramos. Centro valdyba vitrinos įrengimui paskyrė 175 dolerius. Tikimasi, kad vitrina atliks savo paskirtį lietuvių kultūrinių vertybių demonstravimui.

LITERATŪRA ANGLŲ KALBA

Lituanistikos Instituto literatūros sekcija raštu prašo rūpintis lietuvių literatūros istorijos išleidimu anglų kalba. Istoriją paruošti sutinka Lietuvos Instituto Literatūros Sekcija.

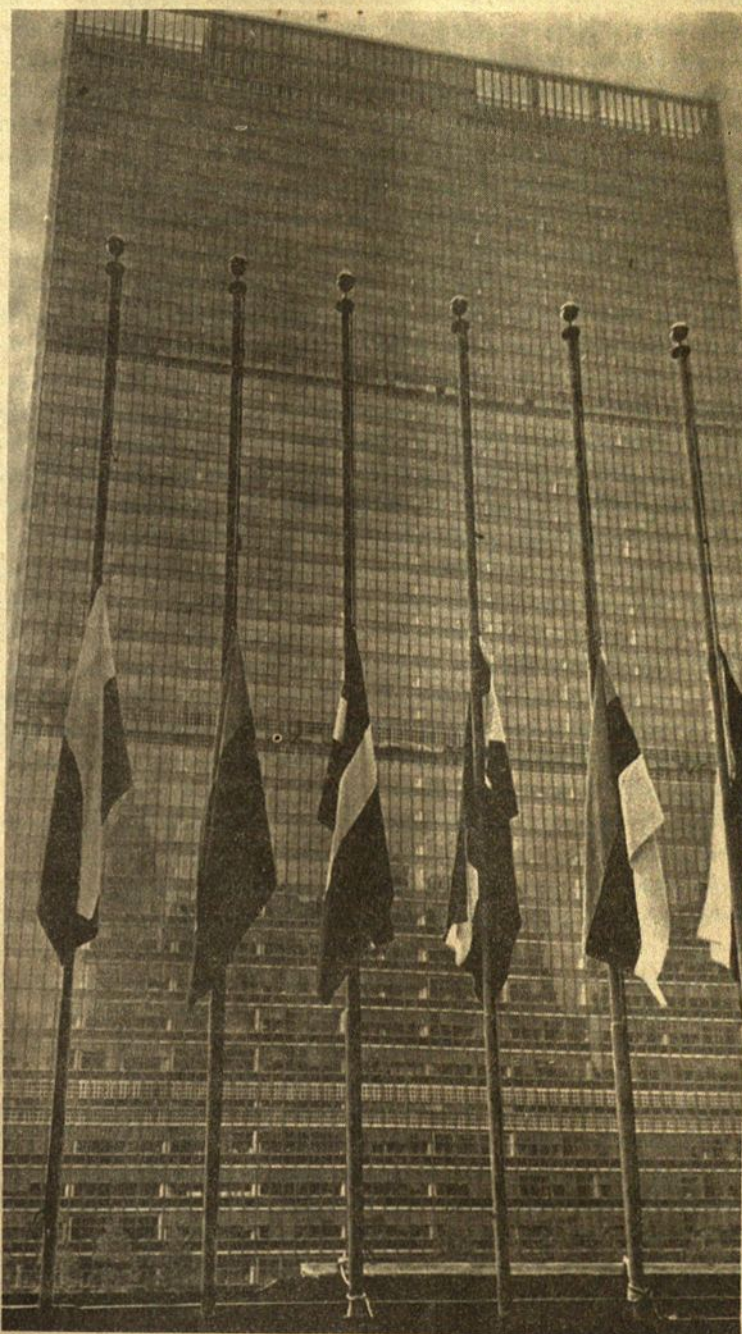
Klausimas Centro valdyboje svarstytas palankia prasme. Jis perduotas apsvaistinti LB Kultūros Fondo valdybai, nes KF valdyba rūpinasi visų bendruomeninių leidinių išleidimu.

ALEKSANDRYNAS IR SAŠIUVINIAI

Kultūros Fondo pirmininkas Zigmantas Dailidka nudžiugino posėdžio dalyvius parodydamas išspaudos jau išėjusį "Aleksandryno" III-į tomą. Tai užbaigtas didelis, svarbus ir reikšmingas darbas. Čia pat padalino ir "Knygų Lentynos" naujausią numerį. Su šios kadencijos pradžia lietuvių teksto perimti ir "Knygų Lentynos" leidimą, kas beabejo, kaip ir žurnalas "Gimtoji kalba", pelno neneša.

Naujų mokslo metų pradžia lietuviškos mokykloms bus išleisti specialiai skirti šasiuviniai. Jų išleidimas taip pat sudaro nemažą išlaidų, kurių didesnę dalį vėliau sugrįš. Šasiuvinis išleidimui apmokėti iš LB Centro valdybos kasos į Kultūros Fondo kasą pervesta 1.100,00 dolerių.

Visus Kultūros Fondo leidinius galima užsisakyti adresu: Jonas Bertašius, 5348 So. Talman Ave., Chicago, Illinois 60632.

Pavergtųjų tautų vėliavos priešais Jungtines Tautas. Vyt. Maželio nuotrauka

Kanados Lietuvių Diena

Šiais metais rugsėjo 4-6 d. d. ruošiamoji XI-toji Kanados Lietuvių Diena vyksta protesto ženkle prieš Sov. Rusijos okupaciją Lietuvoje. Į šią šventę suvažiuos iš Kanados ir Amerikos gausiai

lietuvių. Šioje šventėje dalyvaus ir PLB pirm. Juozas J. Bačiūnas, kuris šventėje pasakys pagrindinę kalbą.

XI-toje K.L.D. dalyvaus ir sveikinimo kalbą pasakys dr. J. Žmuidzinas, Lietuvos Generalinis Konsulas Kanadoje.

Mėtinę dalį išpildys Čiurlionio Ansamblis pilname sąstate.

Kanados Lietuvių Dieną įvyks 15-ųjų Šiaurės Amerikos lietuvių sportinių žaidynių futbolo var-

žybos. Pilnai yra susitarta su New Yorko "Atletų" ir Chicago LFK Lituanica komandomis.

Vietos Ramovės sk. organizuoja ir praves prizinį šaudymą.

Ruoškimės iš anksto į KLD, kuri įvyks Darbo dienos savaitgalyje, rugsėjo 4-6 dienomis St. Catharines mieste. Organizacijos ir pavieniai organizuokite iškylas ir ta proga aplankykite garsųjį Niagaros krioklį, kurį kasmetai aplanko milijonai turistų.

Kanados Lietuvių Dienai ruošti komitetas. Sėdi iš kairės: Adolfas Šetikas, Tėvas Barnabas Mikalauskas, Juozas Alonderis -- KLB Apylinkės Valdybos ir Lietuvių Dienai ruošti komiteto pirmininkas ir Antanas Švažas. Stovi: Juozas Šarapnickas, Juozas Girevičius, Stasys Kukta, Jonas Grigas ir Petras Balsas. Nuotraukoje trunksta dar šių komiteto narių: Kazio Bogušio, Prano Meškauskio, Jono Koliaušio ir Jono Gustaišo. K. Bogušio nuotrauka